

Klimatilpasning i kommune- og lokalplaner

Vejledning om planlovens regler om klimatilpasning

Udkast: Oktober 2026

Plan- og Landdistriktsstyrelsen

Kolofon

Titel: Klimatilpasning i kommune- og lokalplaner
Vejledning om planlovens regler om klimatilpasning

Udgivet: Oktober 2026

Forsidefoto: Tidevandspark – Justesens Plæne – en del af Klimabåndet i Flodbyen Randers.

Kreditering: Randers Kommune

Ophavsret til illustrationer: Plan- og Landdistriktsstyrelsen hvis ikke andet er angivet

Udgiver:
Plan- og Landdistriktsstyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
T: 3330 7010
M: plst@plst.dk
W: plst.dk

Plan- og
Landdistriktsstyrelsen

Indholdsfortegnelse

1. Indledning 1

1.1 Vejledningens fokus og formål 1

1.2 Læsevejledning 1

1.3 Klimaforandringer og faren for oversvømmelse og erosion 3

1.4 Skærpelse af planlovens klimatilpasningsregler 6

1.5 Forhold til anden lovgivning om klimatilpasning m.v. 7

2. Generelt om klimatilpasning i planlægningen 10

2.1 Strategier for klimatilpasning 10

2.2 Afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse og erosion 11

2.3 Data og værktøjer til klimatilpasning 13

3. Klimatilpasning i kommuneplaner 16

3.1 Klimatilpasning i kommuneplanens retningslinjer 16

3.2 Klimatilpasning i kommuneplanens rammer 21

3.3 Klimatilpasning i kommuneplanens redegørelse 31

4. Klimatilpasning i lokalplaner 36

4.1 Lokalplanbestemmelser om at friholde områder for ny bebyggelse 37

4.2 Lokalplanbestemmelser om afværgeforanstaltninger 37

4.3 Bistand fra bygherre til at udarbejde lokalplan 43

4.4 Grundejerforeninger til etablering og drift af afværgeforanstaltninger 45

4.5 Udbygningsaftaler om afværgeforanstaltninger 45

4.6 Etablering af anlæg til kystbeskyttelse uden lokalplan eller uden klageadgang 45

5. Overgangsbestemmelser 49

6. Referencer 52

7. Oversigt over planlovens regler om klimatilpasning 53

7.1 Klimatilpasningsregler i planloven 53

7.2 Regler i klimatilpasningsbekendtgørelse 58

1. Indledning

1.1 Vejledningens fokus og formål

Med denne vejledning får du et overblik over det samlede regelgrundlag i planloven for kommunernes arbejde med at forebygge skader fra oversvømmelse og erosion. Vejledningen er især relevant for dig, der arbejder med fysisk planlægning eller med klimatilpasning i en kommune, eller i en anden virksomhed eller organisation.

Den [1. januar 2027] træder nye regler i kraft om kommunernes fysiske planlægning i områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion. Der er dels tale om ændringer af planlovens klimatilpasningsregler (lov nr. xx af xx. yy 2027), dels en bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner (bekendtgørelse nr. xx af xx. yy 2027). Denne vejledning omhandler både de nye og de fortsat gældende regler om klimatilpasning i planloven og bestemmelserne i bekendtgørelsen.

Formålet med de nye klimatilpasningsregler i planloven er at forebygge fremtidige skader og omkostninger som følge af, at der placeres væsentlige værdier i områder truet af oversvømmelse og erosion. De nye regler har også til formål at sikre en mere ensartet metode og kortgrundlag i kommunerne.

Plan- og Landdistriktsstyrelsen har udarbejdet vejledningen i samarbejde med Miljøstyrelsen, [DMI, Kort og Grunddata (ny organisering pr. 1. december 2026)] og De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) og den erstatter Vejledning i planlægning for forebyggelse af oversvømmelse og erosion fra april 2022.

1.2 Læsevejledning

Denne vejledning gennemgår planlovens regler om planlægning i områder, der kan blive udsat for oversvømmelse og erosion. Vejledningen fokuserer på klimatilpasning i forhold til oversvømmelse og erosion, og ikke på klimatilpasning i øvrigt, som f.eks. håndtering af hyppigere hedebølger og højere temperaturer.

Kapitel 1 introducerer vejledningens fokus, klimaforandringer og faren for oversvømmelse og erosion samt skærpelsen af planlovens klimatilpasningsregler. Derudover er forholdet til anden relevant lovgivning om klimatilpasning mv. beskrevet.

Kapitel 2 indeholder en kort beskrivelse af forskellige strategier til klimatilpasning, en definition af afværgeforanstaltninger, som de betragtes i planlovgivningen og i denne vejledning samt information om, hvor der findes data og værktøjer til arbejdet med klimatilpasning i planlægningen.

Kapitel 3 gennemgår planlovens regler om klimatilpasning i kommuneplanens retningslinjer, rammer og redegørelse, mens **kapitel 4** gennemgår planlovens regler om klimatilpasning i lokalplaner.

Kapitel 5 beskriver de regler, der gælder i en overgangsperiode efter at de nye regler om klimatilpasning træder i kraft [den 1. januar 2027].

Kapitel 6 indeholder en samlet oversigt over planlovens regler om klimatilpasning, hvor de nye regler er markeret.

I kapitel 7 findes en referenceliste med de lovtekster, publikationer og websites om klimatilpasning, der er omtalt i vejledningen.

Hvis det er relevant, er der først i hvert afsnit en henvisning til de regler i planloven og klimatilpasningsbekendtgørelsen, eller anden lovgivning, som afsnittet handler om. Henvisning fremstår med understregning. I de tilfælde, hvor der er tale om nye eller ændrede regler, som er indført med lov nr. x af 2026, er det markeret i forbindelse med angivelse af lovbestemmelsen.

Figuren nedenfor giver et overblik over vejledningens opbygning.

Illustration: Overblik over vejledningens kapitler.

Ordforklaring om klimatilpasning i planlægningen

Herunder er en forklaring på nogle af de generelle begreber om klimatilpasning i planloven, som bruges i vejledningen. Andre faglige begreber om klimatilpasning i planlægningen beskrives i de enkelte kapitler, hvor det er relevant.

Fareområde

En række af planlovens klimatilpasningsregler indeholder formuleringen ”områder, der kan blive udsat for oversvømmelse fra hav, vandløb, nedbør eller grundvand eller for erosion”. Disse områder betegnes i denne vejledning som fareområder.

Planlægning for ny bebyggelse eller anden ændret arealanvendelse

En række af planlovens klimatilpasningsregler indeholder formuleringen ”planlægning af byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v.”. Dette omfatter al planlægning for ny bebyggelse, herunder både bygninger og anlæg, samt ændret anvendelse af bebyggelse f.eks. fra erhverv til bolig. Det omfatter også ændret arealanvendelse i øvrigt, f.eks. et ubebygget areal, der planlægges anvendt som park, eller fortætning af et eksisterende bebygget område. Planlægning for bevaring af bebyggelse er derimod ikke omfattet. I denne vejledning anvendes i stedet formuleringen *planlægning for ny bebyggelse eller anden ændret arealanvendelse*.

Erosion og landskred

Når der i vejledningen tales om erosion, menes der udelukkende kysterosion. Inde i landet kan der ske andre typer af erosion fx erosion i vandløb eller landskred.

1.3 Klimaforandringer og faren for oversvømmelse og erosion

Klimaet har allerede ændret sig. Siden slutningen af det 19. århundrede er havniveauet omkring Danmark i gennemsnit steget ca. 2 mm om året. Den gennemsnitlige årlige nedbør i landet er i samme periode steget med ca. 100 mm, og den gennemsnitlige temperatur er steget med ca. 1,5 °C. Menneskelige aktiviteter indebærer, at der også i fremtiden forventes mere voldsomt vejr i Danmark, der kan betyde flere oversvømmelser og mere tilbagerykning af kyster (kysterosion).

Fysisk planlægning er et vigtigt redskab til at sikre, at der ikke opføres ny bebyggelse i områder, der er udsat for oversvømmelse eller erosion, medmindre de fornødne afværgeforanstaltninger er etableret.

Herunder er det beskrevet, hvad forventede fremtidige klimaforandringer betyder for faren for oversvømmelse og kysterosion.

Hav

Havniveauet vil fortsat stige i de kommende århundreder, uanset om det lykkes at begrænse udledningen af drivhusgasser. Det skyldes, at de fysiske systemer er meget lang tid om at komme i ligevægt. Således vil både havets varmeudvidelse og afsmeltningen fra de store iskapper fortsætte i lang tid alene med den opvarmning, vi har oplevet frem til i dag.

Vandløb

Klimaforandringer forventes at øge afstrømningen i danske vandløb som følge af mere nedbør og hyppigere ekstreme regnhændelser. Det øger presset på vandløbssystemer og forstærker risikoen for oversvømmelser i lavtliggende by- og landområder nedstrøms. Den forventede øgede årsnedbør vil medføre, at både afstrømningen og grundvandsdannelsen øges, hvilket ses ved en stigning i vandføringen i vandløbene. Forventede udsving i nedbør vil medføre både stærkt reduceret vandføring og kan give udtørring i sensommer- og efterårsmånederne, ligesom hyppigheden af ekstremt høje vandføringer forventes at stige.

Nedbør

Hele landet vil få øget årsnedbør, særligt i form af vådere vintre, forår og efterår. Mængden af sommernedbør forventes uændret, hvorimod mønstret ændrer sig med kraftigere byger og hyppigere skybrud.

Grundvand

Den øgede nedbør vil bevirke en generelt øget grundvandsdannelse, med et højere terrænnært grundvandsspejl til følge. Denne tendens forventes især at optræde om vinteren, hvor temperaturen og dermed fordampningen er lav. Højtstående grundvand om vinteren i kombination med øget nedbør og ekstreme hændelser vil medføre, at større vandmængder skal ledes gennem vandløb og søer mod havet.

Erosion

Det stigende havniveau øger ligeledes faren for erosion. Klimaforandringerne vil derfor medføre øget nedbrydning af de danske kyster, som er erosionsudsatte. Særligt under stormflodshændelser kan den høje vandstand og påvirkningen fra bølger flytte og transportere store mængder sediment i løbet af en enkelt kraftig hændelse.

Erosion kan opdeles i kronisk og akut erosion. Kronisk erosion er en daglig, gradvis og permanent proces, der sker over mange år. Akut erosion er en pludselig og voldsom begivenhed, som sker i løbet af kort tid, typisk under en stormhændelse.

Nedenfor vises en illustration af de fem farekilder: Hav, vandløb, nedbør, grundvand og erosion.

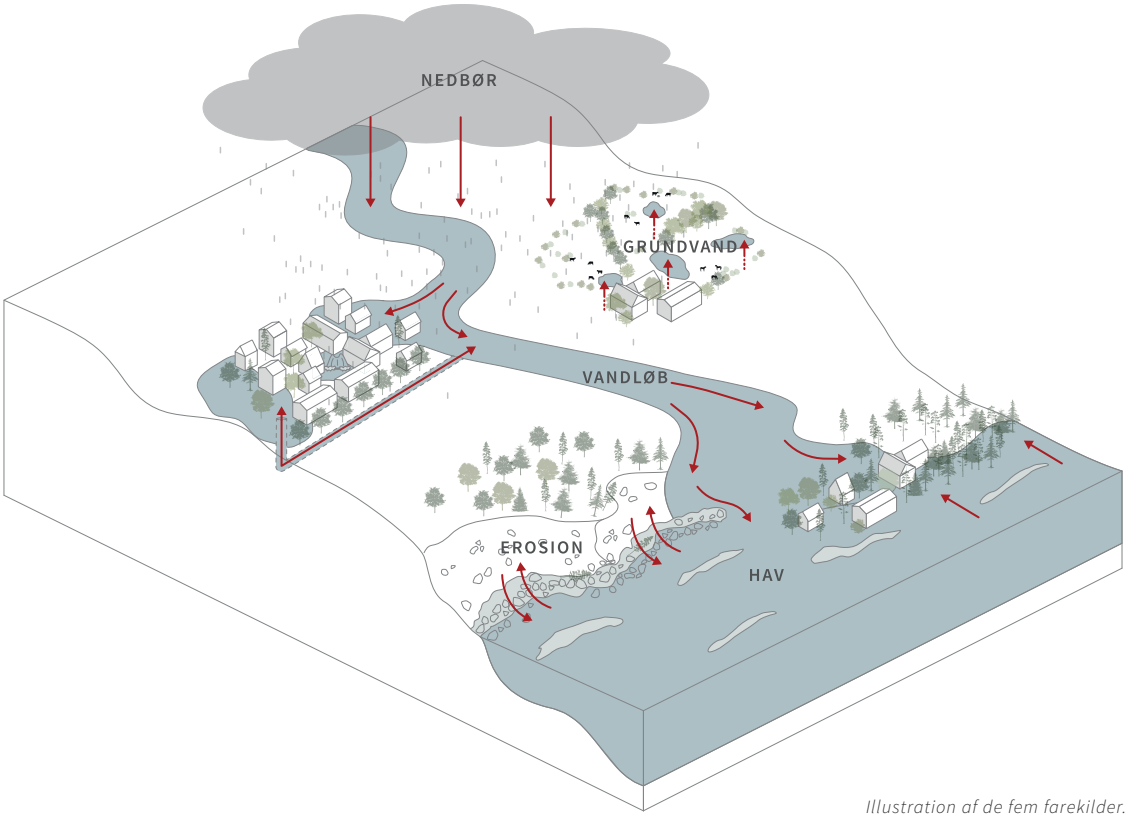

Illustration af de fem farekilder.

Landskred

Faren for landskred er stigende på grund af klimaforandringerne. Ved landskred forstås bevægelse af en geologisk masse (jord, mudder, sten) ned ad en skråning. Landskred kan for eksempel finde sted, hvor der er et glat lag i undergrunden (ler) samt en skråning. Landskred kan aktiveres af store mængder nedbør og forhøjet grundvandsstand, ligesom forhøjet havniveau og stormfloder kan medvirke hertil, hvorfor klimaforandringer forventes at føre til generelt større aktivitet i landskred.

Koblede hændelser

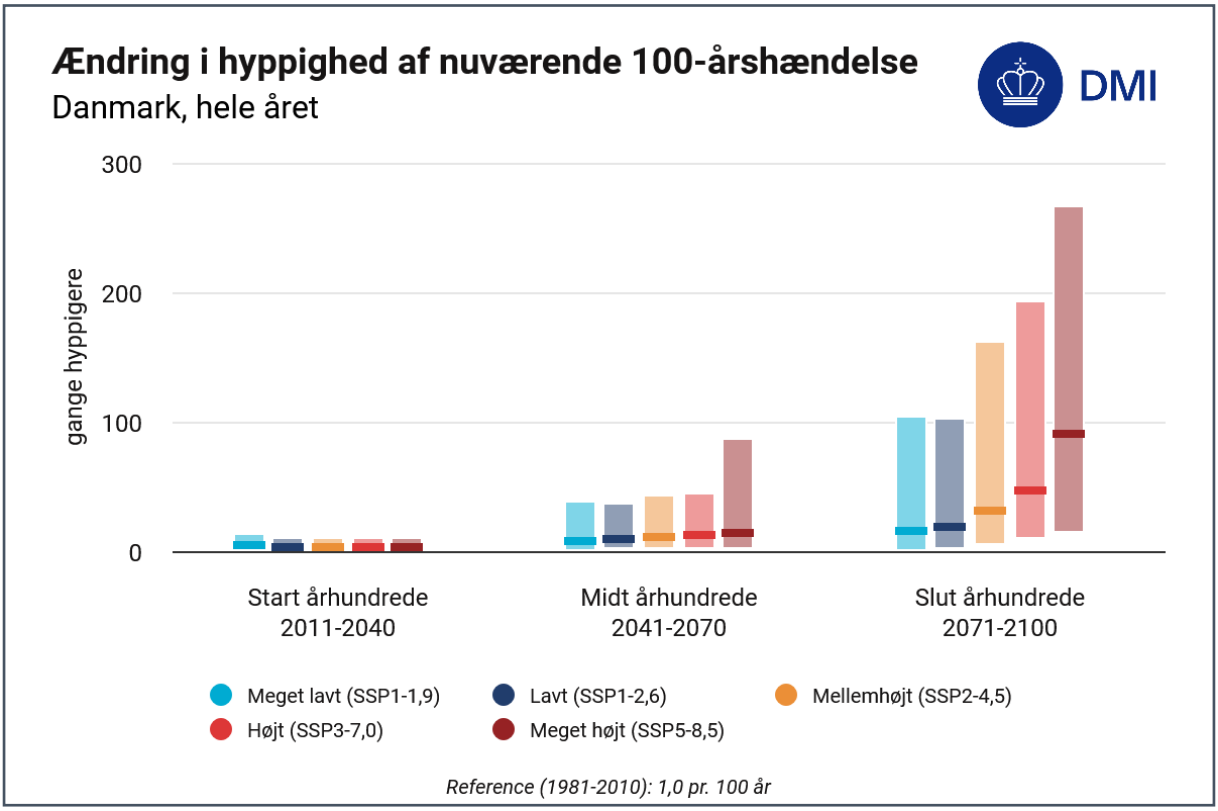
Oversvømmelser fra havet forventes at blive mere sandsynlige som følge af stigende havvandstand i kombination med ekstreme vejrhændelser. Endvidere vil der være flere tilfælde af koblede oversvømmelser, dvs. hændelser, hvor f.eks. kraftig dagsregn og højtstående havvand eller grundvand optræder samtidigt, hvorved den samlede oversvømmelse bliver kraftigere, end hvis kun én af årsagerne havde været til stede.

Udledningsscenarier

De konkrete fremtidige klimaændringer vil afhænge af mange faktorer, hvoraf den vigtigste formentlig er de fremtidige udledninger af drivhusgasser. FN's klimapanel har beskrevet en række scenarier for fremtidig udvikling, såkaldte udledningsscenarier.

Den globale havvandstand vil stige i lang tid efter år 2100 også i de mest optimistiske udledningsscenarier. Det betyder, at hyppigheden af overskridelse af en given vandstand vil øges over tid, hvilket vil opleves som en stigning af de nuværende hændelser. En nutidig 100-årshændelse for forhøjet vandstand vil således optræde i gennemsnit hvert 2. år i slutningen af århundredet i udledningsscenariet SSP3-7,0 og endnu mere hyppigt i år 2150. Hvor hurtigt hyppigheden ændrer sig varierer mellem udledningsscenarierne, men for alle scenarier vil der ske en væsentlig stigning i hyppigheden.

I figuren nedenfor ses, at hyppigheden af en nuværende 100-årshændelse for forhøjet havvandstand stiger markant i alle fem udledningsscenarier, når vi nærmer os slutningen af århundredet.

Hyppigheden af en nuværende 100-årshændelse for forhøjet havvandstand for alle SSP-scenarier (udledningsscenarier) frem mod år 2100. (kilde: Klimaatlas.dk).

1.4 Skærpelse af planlovens klimatilpasningsregler

Den 1. januar 2027 træder en række ændringer af planlovens klimatilpasningsregler (lov nr. x af x. 2026, jf. bekendtgørelse nr. x af x 2026) og en bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner (bekendtgørelse nr. x af x 2026) i kraft.

De nye regler omfatter:

- **En ensartet metode og datagrundlag** for kommunernes udpegning af fareområder i kommuneplanen. Kommunerne skal fremover udpege fareområder for både hav, vandløb, nedbør, grundvand og erosion, og kommunerne skal ved udpegningen tage udgangspunkt i statslige kort over potentielle fareområder.

- Kommunerne er fremover forpligtet til i **kommuneplanens rammer at fastsætte krav til sikringsniveauer for afværgeforanstaltninger**, når der planlægges for nye bygninger, anlæg m.v. i udpegede fareområder, medmindre kommunen vurderer, at der ikke er behov for afværgeforanstaltninger.

- Når der planlægges for **nye by- og sommerhusområder** i landzone, der overføres til byzone eller sommerhusområde, skal sikringsniveauet i forhold til oversvømmelser fra hav og vandløb leve op til **statsligt fastsatte mindstekrav**. I disse tilfælde kan kommunen ikke beslutte, at der ikke er behov for afværgeforanstaltninger.

- Kommunalbestyrelsen skal forud for vedtagelsen af et forslag til nye eller ændrede kommuneplanrammer indhente en **udtalelse** hos De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS), hvis planen omfatter områder med registrerede **landskred**.

- **I lokalplaner** skal der fastsættes bestemmelser om specificerede afværgeforanstaltninger, der lever op til kommuneplanens krav til sikringsniveauer. Det er endvidere i nogle tilfælde obligatorisk og i andre tilfælde muligt i lokalplanen at fastsætte **betingelser** for både påbegyndelse af byggeri, som skal sikres mod oversvømmelse eller erosion, og ibrugtagning af den pågældende bebyggelse.

Der er samtidig foretaget en ændring af byggeloven, så kommunalbestyrelsen i visse tilfælde kan beslutte, at der skal stilles sikkerhed for etablering af afværgeforanstaltninger, hvis de ikke er etableret inden påbegyndelse af byggeri, som skal sikres mod oversvømmelse eller erosion.

1.5 Forhold til anden lovgivning om klimatilpasning m.v.

Denne vejledning fokuserer på planlovens regler om klimatilpasning. Der findes derudover regler om klimatilpasning i en række andre love. De lovområder, som især har betydning for kommunernes planlægning for klimatilpasning, gengives kort i dette afsnit.

For et nærmere overblik over lovgivning og viden om klimatilpasning henvises til Klimatilpasning.dk.

Risikoområder

Dette afsnit vedrører oversvømmelsesloven

Miljøstyrelsen udpeger i henhold til oversvømmelsesloven risikoområder, der er defineret som de områder i Danmark, der har den største potentielle risiko ved oversvømmelse fra hav og vandløbssystemer. Risiko betyder i den forbindelse en kombination af sandsynligheden for en oversvømmelse og de potentielle negative konsekvenser, det kan medføre for menneskers sundhed, miljø, kulturarv og økonomi. Risikoområder vil typisk udgøre en delmængde af de områder, som kommunerne i henhold til planloven udpeger som fareområder i kommuneplanen.

Når Miljøstyrelsen i en kommune har udpeget et risikoområde, er det kommunens ansvar at udarbejde en risikostyringsplan eller revidere den eksisterende. Risikostyringsplanen skal indeholde mål for styringen af oversvømmelsesrisikoen og omfatte alle aspekter af risikostyring med særlig vægt på forebyggelse, sikring og beredskab.

Kystbeskyttelse

Dette afsnit vedrører kystbeskyttelsesloven

Kystbeskyttelsesloven indeholder bl.a. regler om etablering og finansiering af kystbeskyttelsesforanstaltninger. Etablering af kystbeskyttelse mod oversvømmelse fra havet eller erosion kræver tilladelse fra kommunen eller, hvis staten er bygherre, miljøministeren (i praksis Miljøstyrelsen) efter kystbeskyttelsesloven. Det gælder f.eks. højvandsmure, diger, sandfodring, høfder og bølgebrydere.

Det kan være en forudsætning for realisering af indholdet af en lokalplan, at der opnås tilladelse efter kystbeskyttelsesloven til en afværgeforanstaltning, der er specificeret i lokalplanen.

Vandløb

Dette afsnit vedrører vandløbsloven

Vandløbsloven indeholder bl.a. regler om regulering af vandløb, anlæg af nye vandløb og tørlægning af eller sænkning af vandstanden i søer og om finansiering heraf.

Etablering af afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse fra vandløb og grundvand kan kræve tilladelse fra vandløbsmyndigheden (kommunen) efter vandløbsloven. Det gælder

f.eks. afværgeforanstaltninger, som omfatter ændring af vandløbs forløb eller bundkote, og grundvandssænkende foranstaltninger, som sænker vandstanden i søer.

Det kan være en forudsætning for realisering af en lokalplan, at der opnås tilladelse efter vandløbsloven til en afværgeforanstaltning mod oversvømmelse fra vandløb, der er specificeret i lokalplanen.

Spildevand og terrænnært grundvand

Dette afsnit vedrører miljøbeskyttelseslovens kapitel 4, spildevandsbekendtgørelsen og betalingsloven

Miljøbeskyttelseslovens kapitel 4 og betalingsloven med tilhørende bekendtgørelser indeholder regler om spildevandsforsyningsselskabers håndtering af bl.a. tag- og overfladevand (regnvand) og terrænnært grundvand og om finansiering heraf.

Kommunen udarbejder i henhold til disse regler en spildevandsplan, som forpligter spildevandsforsyningsselskabet til at håndtere tag- og overfladevand til et nærmere angivet serviceniveau for takstmidler (bidrag fra de tilsluttede ejendomme).

Kommunen kan under visse omstændigheder fastlægge områder i spildevandsplanen, der forpligter spildevandsforsyningsselskabet til at håndtere terrænnært grundvand for takstmidler i de pågældende områder. Det gælder dog for eksempel ikke områder, som efter den 1. juli 2025 i en lokalplan er udlagt til overførsel fra landzone til byzone eller byudvikling i byzone, der kræver nyanlæg af ledningsnet til spildevand, og hvor området på tidspunktet for lokalplanens vedtagelse var udpeget som fareområde for oversvømmelse fra terrænnært grundvand i kommuneplanens retningslinjer.

Spildevandsplanen må ikke stride imod kommuneplanen.

Spildevandsforsyningsselskaberne kan aftale med andre parter, f.eks. kommunen eller ejere af ejendomme, anlæg eller andre værdier i området, at selskabet håndterer tag- og overfladevand og terrænnært grundvand ud over hvad selskabet er forpligtet til efter spildevandsplanen. Et spildevandsforsyningsselskab kan kun indgå en sådan aftale mod betaling fra den eller de andre parter til fuld dækning af selskabets meromkostninger til etablering og drift.

Det kan være en forudsætning for realisering af indholdet af en lokalplan, at der indgås aftale mellem grundejer/bygherre og et spildevandsforsyningsselskab om tilslutning til selskabets anlæg af en afværgeforanstaltning, der er specificeret i lokalplanen.

Sikkerhedsstillelse

Dette afsnit vedrører byggelovens § 4, stk. 4

Når en lokalplan indeholder krav om etablering af afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse eller erosion som betingelse for ibrugtagning af ny bebyggelse, og afværgeforanstaltningerne ikke er etableret, inden bebyggelsen påbegyndes, kan kommunen som bygningsmyndighed stille krav om sikkerhed for, at arbejderne udføres, inden bebyggelsen tages i brug.

Foto: Glisholm Sø, Anne Madsbjerg, Københavns Universitet

2. Generelt om klimatilpasning i planlægningen

Dette kapitel introducerer forskellige strategier for klimatilpasning i planlægningen.

Derefter beskrives forskellige typer af afværgeforanstaltninger til at beskytte mod oversvømmelse eller erosion i planlægningen.

Sidst i kapitlet kan du læse om hvilke data og værktøjer, der er særligt relevante, når du arbejder med klimatilpasning i planlægningen.

2.1 Strategier for klimatilpasning

FN's klimapanel har overordnet defineret tre strategier for klimatilpasning i forbindelse med oversvømmelse eller erosion. Strategierne kan bruges i planlægningen for både bebyggede og ubebyggede områder.

Her er strategierne beskrevet:

- **Friholde/Tilbageføre:** Undgå at placere samfundsværdier i udsatte områder, der endnu ikke er bebyggede og undgå at ændre arealanvendelsen til en mere sårbar anvendelse. Acceptere at nogle områder ikke i fremtiden kan beskyttes tilstrækkeligt mod oversvømmelser, og derfor ændres arealanvendelsen over tid f.eks. ved aktivt at flytte bygninger, mennesker og hele byer væk fra disse områder.

- **Imødekomme:** Acceptere at nogle områder oversvømmes en gang i mellem og med tiltagende hyppighed. Som konsekvens indrettes byggeriet derefter, så følgeskader undgås eller bliver mindre alvorlige, f.eks. ved hjælp af højere bygningssokler.

- **Beskytte:** At holde vandet væk fra det, der har værdi gennem opførelse af afværgeforanstaltninger f.eks. diger eller hævet terræn, der fysisk agerer barriere mellem vandet og det, der beskyttes. Det er svært at ændre strategi, hvis beskyttelse er valgt som den første strategi, da mængden af værdier bag beskyttelsen ofte vil stige efter etablering af afværgeforanstaltningen.

I praksis kan ingen af disse klimatilpasningsstrategier stå alene, når et område skal beskyttes mod oversvømmelse eller erosion. Ofte vil det være en fordel at kombinere strategierne. En optimal kombination af strategier afhænger af udgangspunktet, udfordringerne i det specifikke område og den planlagte anvendelse.

For hvert enkelt oversvømmelsestruet område må det vurderes, hvilken kombination af ovennævnte strategier, der er mulig for at opnå et acceptabelt resultat for samfundet og den enkelte borger på både kort og langt sigt.

For ubebyggede arealer vil friholdelse være den første strategi, der skal undersøges.
For bebyggede arealer kan kommunerne arbejde med strategierne i følgende prioriterede rækkefølge:

1. Undersøg mulighederne for at tilbageføre.
2. Imødekom de stigende oversvømmelser.
3. Når disse muligheder er udtømt, beskyt eksisterende værdier.

Eksempelsamlingen "*At leve med vandet, klimatilpasning gennem fysisk planlægning*" fra Københavns Universitet, uddyber strategierne og giver eksempler på konkrete løsninger i en række kommuner.

2.2 Afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse og erosion

I planlovgivningen og i denne vejledning betragtes strategierne friholdelse og tilbageførelse ikke som afværgeforanstaltninger. Derimod betragtes afværgeforanstaltninger som de tiltag, der foretages som led i strategierne imødekommelse og beskyttelse.

Der findes forskellige typer af afværgeforanstaltninger, alt efter hvilken vandkilde eller erosion der er behov for at beskytte imod. Se eksempler på afværgeforanstaltninger i tabellen nedenfor.

Ofte vil det være en kombination af afværgeforanstaltninger, der giver den bedste beskyttelse, da der ofte er behov for beskyttelse mod flere vandkilder på samme tid. F.eks. kan beskyttelse mod oversvømmelser fra havet (f.eks. et dige) skabe en barriere for afledning af regnvand fra baglandet, som derfor også skal håndteres for at opnå en samlet effektiv løsning.

Tilsvarende vil det være nødvendigt at håndtere terrænnært grundvand på bagsiden af et dige, da det vil stige i takt med, at havniveauet stiger. Ved dimensionering af konkrete afværgeforanstaltninger er det således vigtigt at tage højde for de lokale forhold, herunder risikoen for at koblede hændelser kan opstå nu og i fremtiden.

Afværgeforanstaltninger til beskyttelse mod oversvømmelse eller erosion virker forskelligt og valg af type af afværgeforanstaltning afhænger af bl.a. de lokale forhold, den valgte strategi for klimatilpasning og den planlagte anvendelse af området.

Afværgeforanstaltninger kan have kort eller lang levetid, alt efter hvilken planlægningshorisont der vælges, men fælles for dem alle er, at de planlægges og dimensioneres ud fra antagelser om mulige fremtider (scenarier), der ændrer sig over tid i takt med, at modellerne og viden om fremtidens klima ændrer sig. Der vil således altid være en sandsynlighed for, at der kan opstå en oversvømmelses- eller erosionshændelse, der er større end den, som afværgeforanstaltningen er dimensioneret til at modstå. Der vil derfor altid være en restrisiko forbundet med etablering af afværgeforanstaltninger.

Afværgeforanstaltninger kan være integreret i det byggeri, som skal beskyttes, f.eks. i form af krav til sokkelkoter eller grønne tage, hvor høje sokler kan afværge skade fra oversvømmelse, mens grønne tage kan medvirke til at afværge oversvømmelse (fra nedbør) dér hvor byggeriet er placeret. Afværgeforanstaltninger kan også være adskilt fra byggeriet, f.eks. i form af højvandsmure eller regnvandsbassiner, der kan afværge eller medvirke til at afværge oversvømmelse dér, hvor byggeri er placeret.

Det er god planlægningspraksis at planlægning for afværgeforanstaltninger, der beskytter bygninger i ét område, ikke skaber risiko for oversvømmelsesskader i et andet område ved at lede vandet derhen.

Du kan finde vejledning og inspiration til konkrete projekter om forebyggelse af skader ved oversvømmelse og erosion på klimatilpasning.dk og i eksempelsamlingen "*At leve med vandet, klimatilpasning gennem fysisk planlægning*" fra Københavns Universitet.

Eksempler på afværgeforanstaltninger

I tabellen herunder gives eksempler på afværgeforanstaltninger knyttet til de de fem farekilder.

Farekilder	Eksempler på typer af afværgeforanstaltninger	
Havvand	• Krav til sokkelkoter • Terrænhævning • Højvandsmur	• Dige • Fremskudt kystlandskab
Vandløb	• Dige langs vandløb • Dobbeltprofil i vandløbet • Genåbning af rørlagte vandløb	• Genslyngning af vandløb • Vådområder • Opstuvning i ådale
Nedbør	• Terrænregulering • Regnvandsbassiner • Friholdelse af strømningsveje • Krav til sokkelkoter	• Permeable belægninger • Skybrudsveje • Regnbede • Grønne tage
Terrænnært grundvand	• Dræn • Byvandløb	• Pumpning • Terrænhævning
Kysterosion	• Kystfodring • Klitlandskab/ kystbeskyttende landskab	• Høfder • Bølgebrydere • Skråningsbeskyttelse

Eksempler på afværgeforanstaltninger. Listen er til inspiration, er ikke udtømmende og de enkelte tiltags effektivitet vil afhænge af de lokale forhold.

2.3 Data og værktøjer til klimatilpasning

Staten udstiller og vedligeholder en række data og værktøjer, der understøtter arbejdet med klimatilpasning i planlægningen. Her kan du læse om hvilke data og værktøjer, der er særligt relevante, når du arbejder med klimatilpasning i planlægningen, og hvor du finder mere information.

Plandata.dk og KAMP Planlov

Statens kort over potentielle fareområder findes flere steder. På kort.planloven.dk findes den officielle kundgørelse af kortene, mens Plandata.dk og KAMP Planlov er værktøjer, der understøtter kommunernes planlægning.

På både Plandata.dk og i KAMP Planlov kan du se statens kort over potentielle fareområder, som viser "fare" og "ikke fare", samt supplerende, vejledende kort, fx oplysninger om oversvømmelsesdybder, som kan anvendes på screeningsniveau i forbindelse med planlægningen. Begge værktøjer indeholder også andre relevante kortlag som fx arealdata. I KAMP Planlov findes desuden landsdækkende beregninger af vandstande for oversvømmelser fra hav og vandløb, som på et overordnet screeningsniveau svarer til planlovens mindstekrav til sikringsniveauer for afværgeforanstaltninger.

Se boksen nedenfor for et overblik over, hvilke oplysninger og funktioner der findes på de forskellige platforme.

Læs mere på:

[Her kommer link til information på plandata.dk]

[Her kommer link til KAMP Planlov]

Overblik over platforme

Kort.planloven.dk	Kundgørelse af potentielle fareområder	
Plandata.dk	**Kort.plandata.dk**	Potentielle fareområder, kort over vejledende vanddybder og kommunernes udpegede fareområder
	Indberet.plandata.dk	Mulighed for at registrere kommunens udpegede fareområder
	Plandata.dk/Klimatilpasning	Teknisk vejledning og links til download af kort
Klimatilpasning.dk	**KAMP Planlov**	Potentielle fareområder, kort over vejledende vanddybder, vejledende vandstande samt links til download af kort
	Klimatilpasning.dk	Viden, vejledning, værktøjer og data om klimatilpasning

Plandata.dk

Plandata.dk er det landsdækkende digitale register for fysisk planlægning i Danmark. Kommunerne indberetter alle kommuneplaner og lokalplaner til plandata.dk.

KAMP

KAMP er et klimatilpasnings- og arealanvendelsesværktøj, som kan anvendes til screening af hvilke områder, der potentielt påvirkes af ekstremvejr og stigende hav og grundvand. For at understøtte planlovsændringen er KAMP udvidet med nye værktøjer, kaldet KAMP Planlov. Den nye indgang giver adgang til de kortdata, som er særligt relevante, når du skal arbejde med klimatilpasning i kommuneplaner eller lokalplaner.

Kort.planloven.dk

De statslige kort over potentielle fareområder kundgøres (dvs. offentliggøres med bindende retsvirkning) på kort.planloven.dk, da de ikke kan kundgøres på Retsinformation. [Her kommer et link til Kort.planloven.dk]

Klimatilpasning.dk

Klimatilpasning.dk er en fælles offentlig portal, hvor viden om klimatilpasning er samlet. Her kan du løbende holde dig orienteret.

Portalen har til formål at give borgere, kommuner, forsyning og erhverv det bedst mulige grundlag for at tage stilling til klimaforandringernes konsekvenser. Portalen præsenterer viden, vejledning, værktøjer og data om klimatilpasning.

På Klimatilpasning.dk finder du blandt andet link til en række digitale værktøjer, der kan bidrage til analyser i planlægningen af klimatilpasning i kommunerne. Det inkluderer bl.a. værktøjerne Klimaatlas, HIP, Kystplanlægger og KAMP, der indeholder data og information om nutidens og fremtidens vejr, havniveau, stormfloder, vandkredsløb, oversvømmelsesrisici og kysterosion.

Se mere på: Klimatilpasning.dk

Eksempelsamling om klimatilpasning i planlægningen

Københavns Universitet har for Plan- og Landdistriktsstyrelsen udarbejdet en eksempelsamling om klimatilpasning gennem fysisk planlægning – At leve med vandet, klimatilpasning gennem fysisk planlægning.

Eksempelsamlingen supplerer denne vejledning med inspiration til kommunernes håndtering af klimatilpasning. Den indeholder et katalog med konkrete eksempler fra ind- og udland, der illustrerer, hvordan oversvømmelse og erosion kan forebygges gennem fysisk planlægning, samt metoder og modeller, der kan anvendes i kommunernes arbejde med klimatilpasning i planlægningen.

Du finder eksempelsamlingen her:
At leve med vandet Klimatilpasning gennem fysisk planlægning

Foto: Viborg, Gertrud Jørgensen, Københavns Universitet

3. Klimatilpasning i kommuneplaner

I dette kapitel får du vejledning om planlovens regler om klimatilpasning i kommuneplanens retningslinjer, rammer og redegørelsesdel.

3.1 Klimatilpasning i kommuneplanens retningslinjer

Dette afsnit vedrører planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 18 (ændret ved lov nr. xx af xx. yy 2027) og bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner § 1 (bek. nr. xx af xx. yy 2027) med tilhørende kort over potentielle fareområder.

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for udpegning af områder, der kan blive udsat for oversvømmelse fra hav, vandløb, nedbør eller grundvand eller for erosion - herefter benævnt fareområder.

Udpegning af fareområder i kommuneplanens retningslinjer

Udpegningen af fareområder i kommuneplanen skal ske separat for hver enkelt farekilde, som er hav, vandløb, nedbør, grundvand og erosion. Det skyldes, at karakteren af relevante afværgeforanstaltninger typisk varierer fra farekilde til farekilde. Det samme areal kan være udpeget som fareområde i forhold til flere farekilder og vil dermed optræde på flere af kommuneplanens kort over udpegede fareområder.

Et fareområde, som kan henføres til koblede hændelser, og som dermed ikke kun er fareområde for en enkelt farekilde, kan registreres i farekortene for hver af de involverede farekilder.

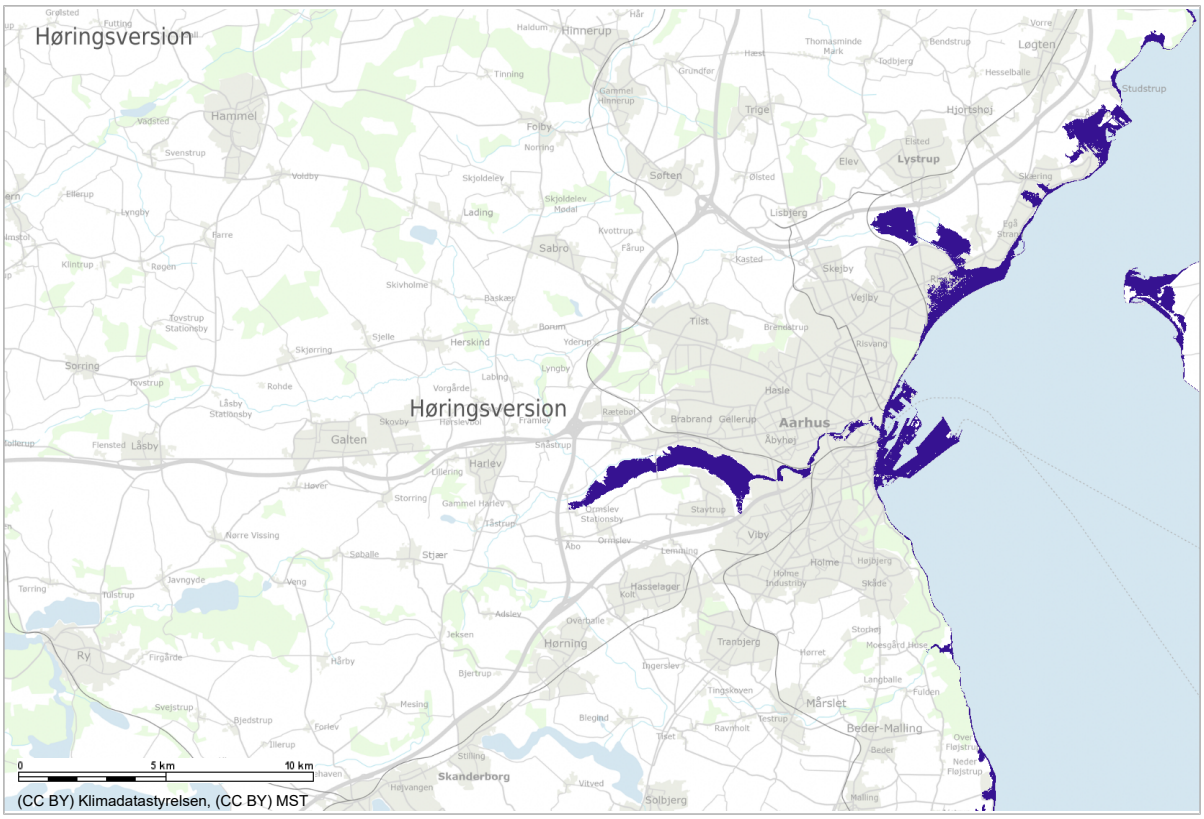
Koblede hændelser betyder, at f.eks. kraftig nedbør og højvandshændelser eller terrænnært grundvand optræder samtidigt, så den samlede oversvømmelse bliver kraftigere, end hvis kun én af årsagerne havde været til stede.

Hvordan udpeges fareområderne?

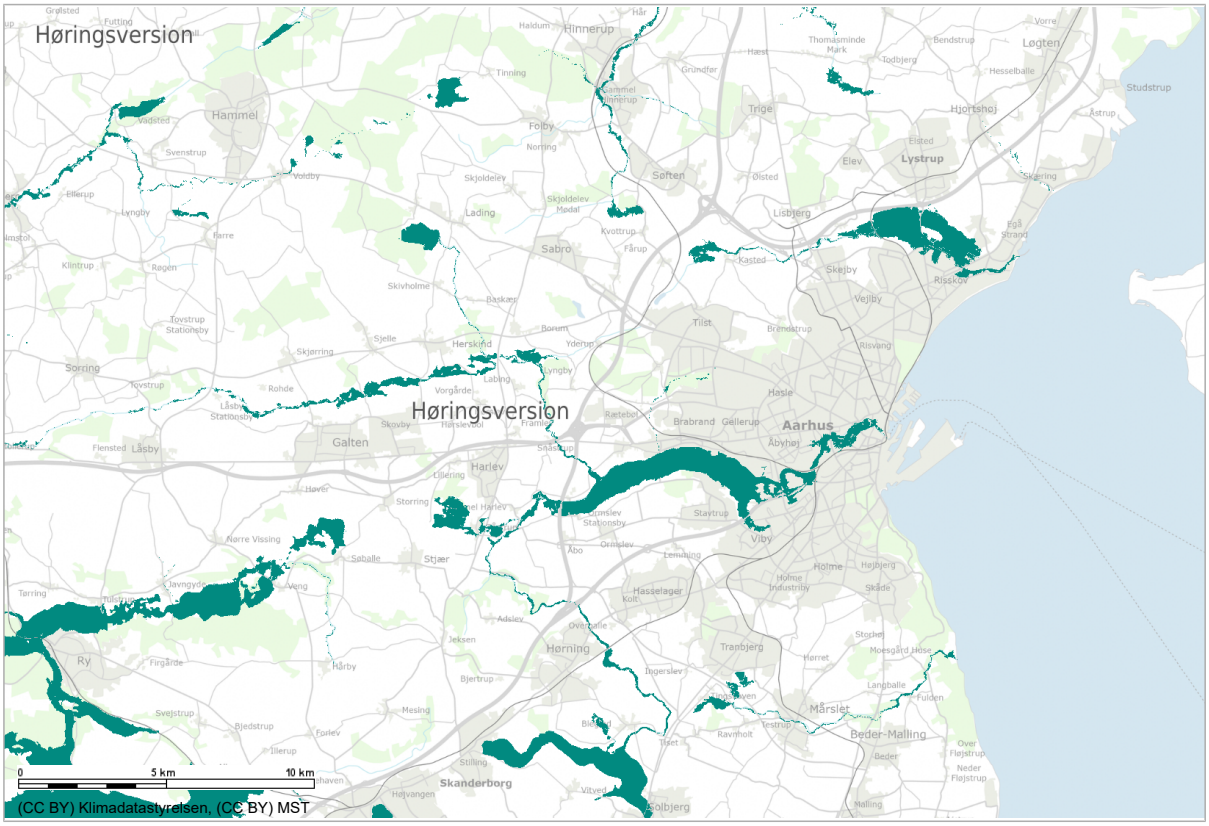
Kommunen skal som udgangspunkt udpege de områder, der er kortlagt af staten som potentielle fareområder. Kortene over potentielle fareområder gælder, indtil der udstedes en ny bekendtgørelse med opdaterede kort. Kortene forventes som udgangspunkt opdateret hvert tredje år.

[Her kommer der et kort afsnit om hvordan kommunerne konkret kan arbejde med den statslige kortløsning – Afventer den endelige kortløsning i Plandata og KAMP.]

Nedenfor vises eksempler på kortene over potentielle fareområder for så vidt angår oversvømmelse fra hav og vandløb.

Illustrativt udsnit af kortet over potentielle fareområder for oversvømmelse fra havet.

Illustrativt udsnit af kortet over potentielle fareområder for oversvømmelse fra vandløb.

Kriterier for kort over potentielle fareområder

De farekriterier, modeller og data, der ligger til grund for kortlægningen af de potentielle fareområder, fremgår af metodebeskrivelsen i bilag 1 til bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner.

De anvendte farekriterier fremgår også af tabellen nedenfor. Begrebet farekriterier er forklaret i faktaboksen under tabellen.

Farekriterier for kort over potentielle fareområder

Kilde	Udledningsscenarie	Gentagelsesperiode i slutningen af planlægningshorisonten	Planlægningshorisont
Hav	SSP 3-7,0 (83-percentil)	100 år	2150
Vandløb	RCP 8,5 (median)	100 år	2071-2100
Nedbør	RCP 8,5 (median)	100 år	2071-2100
Grundvand	RCP 8,5 (median)	– *	2071-2100
Erosion	SSP 3-7,0 (median)	100 år	2125

**For grundvand anvendes ikke en gentagelsesperiode men i stedet kriteriet, at "den historiske vintergrundvandsstand" plus klimafremskrivning (median vinter RCP8,5 2071-2100) er mindre end 1 m under terræn.*

Farekriterier

Ved farekriterier i planlovens forstand forstås som udgangspunkt udledningsscenarie, gentagelsesperiode og planlægningshorisont.

Udledningsscenarier er forskellige bud på fremtidige globale udledninger af drivhusgasser og andre faktorer, som påvirker klimaet. FN's Klimapanel (IPCC) udgiver typisk et nyt sæt udledningsscenarier hvert 5.-7. år.

De nyeste scenarier fra IPCC's sjette hovedrapport (2021-2023) kaldes SSP-scenarier (Shared Socioeconomic Pathways). Scenarierne fra IPPC's femte hovedrapport (2013-2014) kaldes RCP-scenarier (Representative Concentration Pathways).

Disse udledningsscenarier skal bearbejdes og fortolkes til en dansk kontekst. Dette sker som led i bearbejdningerne i Klimaatlas, som hører under DMI.

Inden for hvert scenarie er der nogle underkategorier eller udfaldsmuligheder, hvor medianen udgør det midterste af alle beregnede udfald. Hertil kommer lavere og højere percentiler, som angiver mulige højere og lavere udfald.

Gentagelsesperioder beskriver, hvor hyppigt en bestemt type nedbør-, vandstands- eller erosionshændelse forventes at forekomme på en given lokalitet.

Gentagelsesperioder er typisk angivet som f.eks. en 10-års, 100-års eller 1.000-års hændelse.

Gentagelsesperioden er den statistiske gennemsnitlige tid mellem hændelserne. F.eks. er der hvert år 1 pct. sandsynlighed for, at en 100-års hændelse forekommer.

Klimaforandringerne bevirker, at sandsynligheden for, at en given hændelse optræder, i fremtiden generelt vil stige. Derfor bør man i forbindelse med valg af gentagelsesperioder specificere årstal eller tidsperiode for den pågældende hændelse f.eks. "en 100-års hændelse i år 2100".

For terrænnært grundvand er der dog i kortlægningen af potentielle fareområder ikke anvendt en gentagelsesperiode, men i stedet kriteriet, at "den historiske vintergrundvandstand" plus klimafremskrivning (median vinter RCP8,5 2070-2100) er mindre end 1 m under terræn.

Planlægningshorisont er udtryk for den ønskede levetid for den arealanvendelse, herunder de bygninger, anlæg m.v., der planlægges for.

Muligheder for at anvende lokale data

Kommunen kan ved udpegningen af fareområder fravige statens kortlagte potentielle fareområder, hvis der foreligger viden, data eller modeller, som efter kommunens vurdering giver grundlag for en mere retvisende beregning af oversvømmelsens eller erosionen udbredelse.

Kommunen kan i sin vurdering og beregning bl.a. inddrage følgende:

- Lokale data i en højere opløsning end statens kort over potentielle fareområder.
- Nationale kort med nyere eller mere detaljerede oplysninger end dem, der er anvendt ved udarbejdelsen af statens kort over potentielle fareområder.
- Viden om lokale forhold, som ikke indgår i statens kort over potentielle fareområder, og som kan påvirke udpegningen, herunder lokale kystbeskyttelsesanlæg, lokale sætninger og hyppighed og udbredelse af tidligere oversvømmelseshændelser.
- Koblede modeller, herunder kobling af rør-, terræn-, vandløbs- og grundvandsmodeller, der tager højde for interaktionen mellem de forskellige vandkilder i højere grad end de nationale modeller, der er anvendt ved udarbejdelsen af statens kort over potentielle fareområder.
- Proces- eller datadrevne modeller, der angiver de lokale forhold med en højere grad af præcision end de nationale modeller, der er anvendt ved udarbejdelsen af statens kort over potentielle fareområder.

Kommunen kan ikke vælge andre farekriterier til udpegning af fareområder i kommuneplanen end dem, der ligger til grund for statens kort over potentielle fareområder.

Til brug for kommunens vurdering af, om der er grund til at fravige statens kort over potentielle fareområder, indgår der i bilag 1 til bekendtgørelsen om klimatilpasning i kommuneplaner en metodebeskrivelse for statens kort.

Retningslinjer for risikoområder

Dette afsnit vedrører planlovens § 11 a, nr. 19 og § 11, stk. 4, nr. 5

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for friholdelse af arealer for ny bebyggelse eller etablering af foranstaltninger til sikring mod oversvømmelse, når arealet er udpeget som risikoområde i henhold til oversvømmelsesloven.

Kommuneplanen må ikke stride imod kommunens risikostyringsplan. Se afsnit 1.5.

Hvis et areal er udpeget både som risikoområde efter oversvømmelsesloven og som fareområde i forhold til hav og/eller vandløb efter planloven må det påses, at kommuneplanens retningslinjer for risikoområdet og kommuneplanrammen for det overlappende udpegede fareområde harmonerer.

3.2 Klimatilpasning i kommuneplanens rammer

Når der i kommuneplanen fastsættes rammer for den fremtidige lokalplanlægning, gælder der en række krav til klimatilpasning, hvis området helt eller delvist er udpeget som fareområde. Herunder finder du vejledning om planlovens regler for klimatilpasning i kommuneplanens rammer.

Kommuneplanrammer for udpegede fareområder

Dette afsnit vedrører planlovens § 11 b, stk. 1, nr. 15 (ændret ved lov nr. xx af x. yy 2027) og bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner § 2 (bek. nr. xx af x. yy 2027)

Når kommunen planlægger for ny bebyggelse og anden ændret arealanvendelse i udpegede fareområder skal der fastsættes kommuneplanrammer i forhold til klimatilpasning.

Kommunen skal ud fra den planlagte anvendelse af et rammeområde, der helt eller delvist er udpeget som fareområde, vurdere og beslutte, om der ved lokalplanlægningen for det udpegede fareområde skal sikres etablering af afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse eller erosion.

I givet fald skal der i kommuneplanrammen fastsættes krav til sikringsniveau for afværgeforanstaltningerne i relation til alle de farekilder, som har givet anledning til udpegning af det pågældende fareområde.

En beslutning om, at der ikke skal sikres etablering af afværgeforanstaltninger i lokalplanlægningen kan f.eks. være relevant i tilfælde, hvor der

- planlægges for anlæg, som ikke vil tage skade af en eventuel oversvømmelse,
- ikke planlægges for værdier af betydning i fareområdet, eller planlægges for midlertidig anvendelse af arealer i eksisterende byzone.

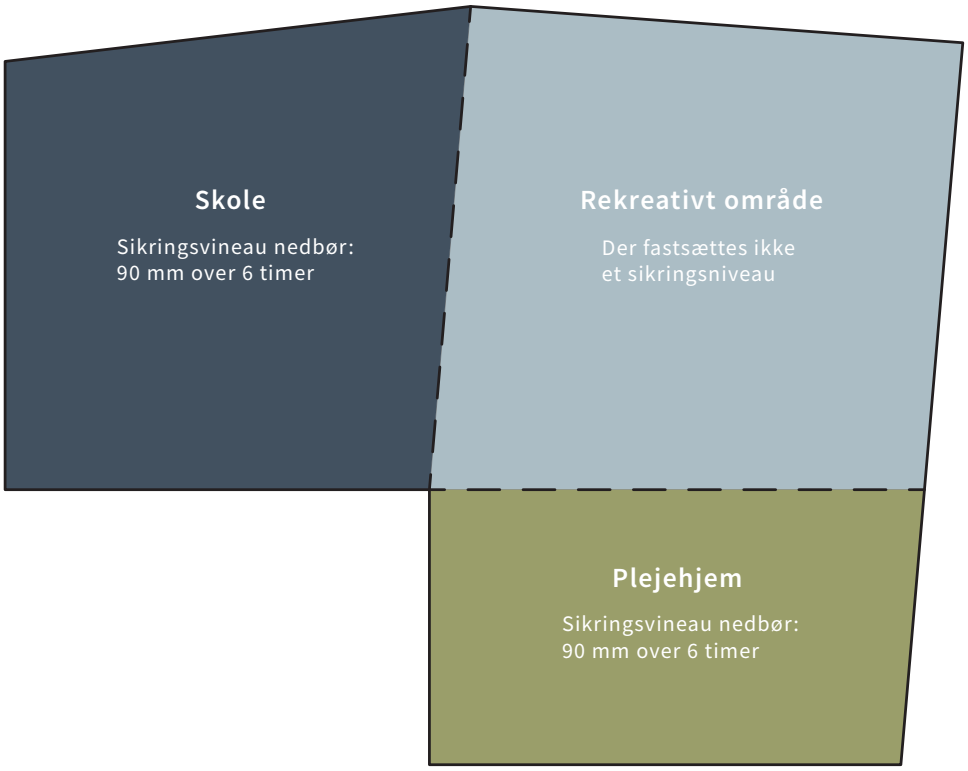
Ved sikringsniveau for afværgeforanstaltninger forstås den mulige oversvømmelse eller erosion, som afværgeforanstaltningerne skal kunne beskytte imod.

Hvordan fastsættes sikringsniveau i kommuneplanrammer

Kravene til sikringsniveauer skal angive, hvor godt det, der planlægges for i udpegede fareområder i rammeområdet, skal beskyttes.

Der skal ikke nødvendigvis fastsættes krav til sikringsniveauer for rammeområdet som helhed. Hvis der planlægges for flere forskellige former for arealanvendelse i området, kan der fastsættes forskellige krav til sikringsniveauer. Det kan f.eks. være relevant, hvis der i det samme område både planlægges for avancerede, samfundskritiske anlæg og mere simpel bebyggelse.

Herunder er illustreret et eksempel på en kommuneplanramme, hvor der er fastsat forskellige krav til sikringsniveauer.

Kommuneplanramme til offentlige formål i eksisterende byområde. Farekilde: Nedbør.

Hvis der planlægges for ny bebyggelse i udpegede fareområder i eksisterende byzone, kan der fastsættes et andet sikringsniveau for den nye bebyggelse, end det, som gælder for den eksisterende bebyggelse.

For rammeområder, der ikke er udpeget som fareområder, kan kommunen også fastsætte krav til sikringsniveau for afværgeforanstaltninger i kommuneplanrammen, hvis det ud fra den planlagte anvendelse vurderes relevant.

Kommunen kan i kommuneplanens rammer også fastsætte krav om, at der i lokalplanen skal sikres mulighed for på sigt at udbygge afværgeforanstaltningerne, bl.a. ved at reservere arealer, der friholdes for bebyggelse.

Der kan i en kommuneplanramme stilles krav til sikringsniveauer vedrørende regnvand og grundvand, der går ud over det, som spildevandsselskaberne i henhold til spildevandplanen skal håndtere, og dermed skal håndteres af en anden part. Kommunen må i givet fald fastsætte bestemmelser om supplerende afværgeforanstaltninger i lokalplanen, så kommuneplanrammens krav til sikringsniveauer samlet set opfyldes.

Mindstekrav til sikringsniveau for nye by- og sommerhusområder

Når kommunen fastsætter kommuneplanrammer for nye by- og sommerhusområder i landzone, der overføres til byzone eller sommerhusområde, og der er tale om udpegede fareområder med hensyn til oversvømmelse fra hav eller vandløb, skal der fastsættes krav til sikringsniveauer for afværgeforanstaltninger i rammerne, der som minimum svarer til følgende farekriterier:

Mindstekrav til sikringsniveau for nye by- og sommerhusområder			
Kilde	**Udledningsscenarie**	**Gentagelsesperiode i slutning af planlægningshorisont**	**Planlægningshorisont**
Havvand	SSP3-7,0 (83 percentilen)	100 år	2150
Vandløb	RCP8,5 (median)	100 år	2071-2100

Kommunen kan i disse tilfælde ikke nå frem til, at der ikke skal sikres etablering af afværgeforanstaltninger i lokalplanlægningen. Kommunen kan kun fravige mindstekravene til sikringsniveauer i opadgående retning.

Der gælder ikke statslige mindstekrav ved planlægning i udpegede fareområder med hensyn til nedbør, grundvand eller erosion.

Valg af sikringsniveau

Bortset fra de ovennævnte statslige mindstekrav er det op til kommunerne at vurdere og beslutte, hvad kravene til sikringsniveauer i kommuneplanrammerne skal være.

Kommunerne kan hente inspiration i de farekriterier, som kortene over potentielle fareområder er baseret på, jf. tabllen på side 21. Disse farekriterier kan bl.a. være relevante som sikringsniveau i forhold til planlægning for almindelige sommerhusområder og simple byområder, herunder parcelhusområder med mindre fællesfunktioner. De farekriterier, som kortene over potentielle fareområder for hav og vandløb er baseret på, svarer til de statslige mindstekrav til sikringsniveauer ved planlægning for nye by- og sommerhusområder.

Der kan være grund til at overveje at fastsætte mindre strenge krav til sikringsniveau end farekriterierne for de frem farekilder (hav, vandløb, nedbør, grundvand og erosion) fra kortene over potentielle fareområder ved f.eks. planlægning for bebyggelse med kortere levetid eller mindre omfang og/eller værdi end de nævnte almindelige sommerhusområder og simple byområder.

Omvendt kan der være grund til at overveje at fastsætte strengere krav til sikringsniveau ved f.eks. planlægning for anlægs- og byggeprojekter, som har høj værdi og stor samfundsmæssig betydning, eller for potentielt forurenende virksomheder, der kan forurene miljøet i tilfælde af oversvømmelses- eller erosionsskader på virksomheden.

DMI's og Miljøstyrelsens vejledning i anvendelse af udledningsscenarier til klimatilpasning (januar 2025) gennemgår bl.a. principper for hvordan forskellige udledningsscenarier i samspil med forskellige planlægningshorisonter kan benyttes til at sikre den ønskede robusthed for klimatilpasningsprojekter.

Hvordan angives sikringsniveauerne i kommuneplanens rammer?

Kommunen kan i kommuneplanrammen angive krav til sikringsniveauer med farekriterier i form af udledningsscenarie, planlægningshorisont og gentagelsesperiode i slutningen af planlægningshorisonten. For grundvand kan gentagelsesperiode erstattes af en henvisning til vinterdybden til grundvandsspejlet i slutningen af planlægningsperioden.

Beregning af, hvilke vandmængder farekriterierne vil svare til for hav, vandløb og nedbør, hvilken kysttilbagerykning farekriterierne vil svare til for erosion, og hvilken grundvandsstand farkriterierne vil svare til for grundvand, kan udskydes til lokalplanfasen. Ved udarbejdelsen af lokalplanen er disse beregninger nødvendige for at fastsætte bestemmelser om type, placering og dimensionering af afværgeforanstaltninger, der lever op til kommuneplanrammens krav til sikringsniveauer.

Kommunerne kan også vælge at angive eller uddybe kravene til sikringsniveauer på følgende måde:

Med hensyn til **nedbør** kan kommunen angive det antal millimeter nedbør på et antal timer, som de relevante farekriterier svarer til. F.eks. 90 mm på 6 timer.

For **grundvand** kan kommunerne angive den grundvandsstand, som de relevante farekriterier svarer til. Det vil sige den grundvandsstand der, med det valgte udledningsscenarie, er forventelig om vinteren i slutningen af planlægningshorisonten. F.eks. <0,5 meter under terræn i vintersituationen.

For **erosion** kan den kysttilbagerykning, som de relevante farekriterier svarer til, vises på kort. Kravet til sikringsniveau kan omfatte en total standsning af tilbagerykningen eller begrænses til en nærmere angivet reduktion af tilbagerykningen.

For oversvømmelse fra **hav** eller **vandløb** kan kommunen angive vandstanden for den oversvømmelse, som de relevante farekriterier svarer til.

Angivelse af vandstande

Vandstanden kan angives som koten angivet i DVR90. Dvs. hvor højt vandet forventes at stå i forhold Dansk Vertikal Reference 1990, som er middelvandstanden i havet omkring Danmark i 1990. Vandstanden kan også angives som dybden målt fra terræn på det sted i den relevante del af rammeområdet, hvor oversvømmelsen vil være dybest.

Den relevante del af rammeområdet er den del, som er et udpeget fareområde, og hvor der i henhold til kommuneplanrammen kan lokalplanlægges for placering af ny bebyggelse mv., som skal beskyttes mod oversvømmelse eller erosion. For oversvømmelser fra vandløb kan kommunen også vælge at angive vandstanden som det antal meter/centimeter, som vandstanden vil overstige den normale eller historiske vandstand i vandløbet.

Ved angivelse af vandstand for oversvømmelse fra hav eller vandløb skal det fremgå, om der er tale om en foreløbigt beregnet vandstand f.eks. fra et landsdækkende datasæt, hvor der ikke er taget højde for lokale forhold, eller om der er tale om en endeligt beregnet vandstand, hvor der tillige er taget højde for lokale forhold som f.eks. bølgetillæg.

Værktøj med landsdækkende beregninger

I KAMP på kamp.klimatilpasning.dk findes et værktøj med landsdækkende beregninger af vandstande for de oversvømmelser fra hav og vandløb, som de ovennævnte mindstekrav til sikringsniveauer svarer til.

De landsdækkende beregninger er på et overordnet screeningsniveau og tager ikke højde for lokale forhold så som bølgepåvirkning, vand fra baglandet, koblede hændelser mv. Det er op til kommunerne, om de ønsker at anvende disse beregninger. Kommunerne skal tage hensyn til lokale forhold ved fastsættelsen af de endelige dimensioneringskrav for afværgeforanstaltninger i lokalplanlægningen.

Lokale forhold

Lokale forhold, som ikke indgår i værktøjet i KAMP, vil for oversvømmelse fra havet typisk omfatte en vurdering af omfanget af den forventede bølgepåvirkning ved en stormflod, som fører til et bølgetillæg ved den endelige dimensionering af den pågældende afværgeforanstaltning. Andre lokale forhold så som landhævninger, kystmorfologi mv. kan også have betydning.

Lokale forhold, som ikke indgår i værktøjet i KAMP, vil for oversvømmelser fra vandløb typisk omhandle kapacitetsbegrænsninger i forbindelse med rør og underføringer samt sæsonbetonet vækst i vandløbet. Sådanne forhold kan føre til større oversvømmelser. Ådiger langs vandløbsbrinkerne vil derimod øge vandføringskapaciteten og reducere oversvømmelser fra vandløb.

Det vil typisk være hensigtsmæssigt at udskyde inddragelsen af lokale forhold til lokalplanfasen, hvor type, placering og dimensionering af afværgeforanstaltningerne skal specificeres.

Foto: Karens Minde Aksen, Anne Madsbjerg, Københavns Universitet

Eksempler på sikringsniveauer i kommuneplanens rammer

Nedenfor følger en række tænkte eksempler på, hvordan der kan fastsættes krav til sikringsniveauer i kommuneplanens rammer for udpegede fareområder for de fem farekilder.

I eksemplerne angives kravene til sikringsniveauer både som farekriterier og som den vandstand mv., som farekriterierne svarer til. Dermed vises betydningen af de fastsatte krav til sikringsniveauer bedre end hvis kravene alene angives på én måde.

Eksempel 1. Sikringsniveau i en kommuneplanramme for et nyt byområde ift. vandløb

Eksempel på kommuneplanramme for **nyt byområde**, hvor der gælder mindstekrav til sikringsniveau for oversvømmelse fra vandløb. Dvs. kommunen må ikke fastsætte et lavere sikringsniveau, men kan vælge at fastsætte et højere sikringsniveau.

Anvendelse	Boligformål
Zonestatus	Landzone, der overføres til byzone
Krav til sikringsniveau	Området er delvist udpeget som fareområde med hensyn til oversvømmelse fra **vandløb**. Ved planlægning for bebyggelse i fareområdet skal der i lokalplanen fastsættes bestemmelser om afværgeforanstaltninger, der sikrer den pågældende bebyggelse mod oversvømmelse eller skader fra oversvømmelse svarende til følgende farekriterier: • Udledningsscenarie: RCP8,5 (median) • Gentagelsesperiode i slutning af planlægningshorisont: 100 år • Planlægningshorisont: 2071-2100 Dette svarer til en oversvømmelse med en beregnet vandstand på ca. 0,8 meter målt fra terræn og ca. 1,7 meter målt fra DVR90 på det sted i rammeområdets udpegede fareområde, hvor oversvømmelsen vil være dybest, jf. [henvisning til værktøjet i KAMP]. Ved den endelige dimensionering af afværgeforanstaltningerne i lokalplanen skal der tages højde for lokale forhold.

Eksempel 2. Sikringsniveau i en kommuneplanramme for et nyt sommerhusområde ift. hav

Eksempel på kommuneplanramme for **nyt sommerhusområde**, hvor der gælder mindstekrav til sikringsniveau for oversvømmelse fra hav. Dvs. kommunen må ikke fastsætte et lavere sikringsniveau, men kan vælge at fastsætte et højere sikringsniveau.

Anvendelse	Sommerhusområde
Zonestatus	Landzone, der overføres til sommerhusområde
Krav til sikringsniveau	Området er i sin helhed udpeget som fareområde med hensyn til oversvømmelse fra **hav**. Ved planlægning for bebyggelse i fareområdet skal der i lokalplanen fastsættes bestemmelser om afværgeforanstaltninger, der sikrer den pågældende bebyggelse mod oversvømmelse eller skader fra oversvømmelse svarende til følgende farekriterier: • Udledningsscenarie: SSP3-7,0 (83 percentilen) • Gentagelsesperiode i slutning af planlægningshorisont: 100 år • Planlægningshorisont: 2150 Dette svarer til en oversvømmelse med en beregnet vandstand på ca. 2 meter målt fra terræn og ca. 3,5 meter målt fra DVR90 på det sted i rammeområdet, hvor oversvømmelsen vil være dybest, jf. [henvisning til værktøjet i KAMP]. Ved den endelige dimensionering af afværgeforanstaltningerne i lokalplanen skal der tages højde for foranstaltningernes kysttekniske kvalitet og lokale forhold. Området er delvist udpeget som fareområde med hensyn til **kysterosion**. Ved planlægning for bebyggelse i fareområdet skal der i lokalplanen fastsættes bestemmelser om afværgeforanstaltninger, der sikrer den pågældende bebyggelse mod erosion svarende til følgende farekriterier: • Udledningsscenarie: SSP3-7,0 (median) • Gentagelsesperiode i slutning af planlægningshorisont: 100 år • Planlægningshorisont: 2125 Det svarer til en kysttilbagetrækning som angivet på kortbilag X, jf. [henvisning til anvendt værktøj/datasæt]

Eksempel 3. Sikringsniveau i en kommuneplanramme for et eksisterende byområde ift. nedbør

Eksempel på kommuneplanramme for et **eksisterende byområde**, hvor der ikke gælder mindstekrav til sikringsniveau. I eksemplet er angivet samme sikringsniveau for nedbør, som ligger til grund for kort over potentielle fareområder. Kommunen har dog mulighed for at fastsætte et lavere eller højere sikringsniveau.

Anvendelse	Blandet bolig og erhverv
Zonestatus	Byzone
Krav til sikringsniveau	Området er delvist udpeget som fareområde med hensyn til oversvømmelse fra **nedbør**. Ved planlægning for nye bygninger og ændret anvendelse af eksisterende bygninger i de udpegede fareområder skal der i lokalplanen fastsættes bestemmelser om afværgeforanstaltninger, som supplerer spildevandsforsyningsselskabets håndtering af tag- og overfladevand i henhold til spildevandsplanen, så bygningerne samlet set sikres mod oversvømmelse eller skader fra oversvømmelse svarende til følgende farekriterier: • Udledningsscenarie på RCP8,5 (median) • Gentagelsesperiode i slutning af planlægningshorisonten: 100 år • Planlægningshorisont: 2071-2100 Dette svarer til en hændelse med ca. 90 mm nedbør på 6 timer, jf. [henvisning til anvendt værktøj/datasæt]

Eksempel 4. Sikringsniveau i en kommuneplanramme for et eksisterende byområde ift. grundvand

Eksempel på kommuneplanramme for et **eksisterende byområde**, hvor der ikke gælder mindstekrav til sikringsniveau. I eksemplet er angivet samme sikringsniveau for grundvand, som ligger til grund for kort over potentielle fareområder. Kommunen har dog mulighed for at fastsætte et lavere eller højere sikringsniveau.

Anvendelse	Blandet bolig og erhverv
Zonestatus	Byzone
Krav til sikringsniveau	Området er i sin helhed udpeget som fareområde med hensyn til oversvømmelse fra **grundvand**. Ved planlægning for ny bebyggelse i området skal der i lokalplanen fastsættes bestemmelser om afværgeforanstaltninger, der sikrer den pågældende bebyggelse mod oversvømmelse eller skader fra oversvømmelse svarende til følgende farekriterier: Vinterdybden til grundvandsspejlet i slutningen af en planlægningshorisont til år 2071-2100 ved udledningsscenarie RCP8,5 median. Dette svarer til en grundvandsstand ca. 0,5 meter under terræn på det sted i rammeområdets udpegede fareområde, hvor grundvandsspejlet vil være tættest på terræn, jf. [henvisning til anvendt værktøj/datasæt].

Planlægning i områder med registrerede landskred

Dette afsnit vedrører planlovens § 23 g (ændret ved lov nr. xx af x. yy 2027)

Kommunen skal indhente en udtalelse hos De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) inden kommunalbestyrelsen vedtager et forslag til nye eller ændrede nye eller ændrede kommuneplanrammer for områder med registrerede landskred.

Kommunerne kan ved opslag på Landskredsportalen konstatere, om der er registreret landskred i et område. Landskredsportalen omfatter både gamle, stabile landskred og recente og eventuelt aktive landskred. En registrering i Landskredsportalen er derfor ikke i sig selv en fuldstændig risikovurdering, men den viser, at der i området er konstateret et landskred eller spor efter landskred, som kan have betydning for planlægningen.

GEUS' udtalelse vil give en geologisk vurdering af det registrerede landskred, herunder skredtype, landskreddets udbredelse og målte aktivitetsniveau (fra fjerndata) samt en overordnet vurdering af betydningen for planlægningen.

Udtalelsen kan også pege på, om der er behov for mere detaljeret geologisk kortlægning, monitorering eller geotekniske undersøgelser udført af andre faglige aktører. I nogle tilfælde kan der endvidere være behov for beredskabsmæssige overvejelser, hvis der er tegn på aktiv eller accelererende skredudvikling.

Kommunen bør på baggrund af den foreliggende viden og GEUS' udtalelse vurdere, om området er egnet til den påtænkte planlægning, eller om der er behov for særlige hensyn, yderligere dokumentation eller ændringer i planlægningen.

> Ved opslag på landskredsportalen på GEUS.dk kan du på et kort se områder med registrerede landskred.

3.3 Klimatilpasning i kommuneplanens redegørelse

Planloven indeholder en række krav til kommuneplanens redegørelse i forbindelse med planlægning for klimatilpasning. Disse redegørelseskrav gennemgås nedenfor.

Sammenhæng mellem kommuneplan og risikostyringsplan

Dette afsnit vedrører planlovens § 11 e, nr. 9 (ændret ved lov nr. xx af x. yy 2027) og § 11, stk. 4, nr. 5

Kommuneplanen må ikke stride mod en kommunal risikostyringsplan, der udarbejdes i henhold til oversvømmelsesloven, og der skal redegøres for sammenhængen mellem kommuneplanen og risikostyringsplanen.

Risikostyringsplanen er rammesættende for den kommunale planlægning efter planloven i de udpegede risikoområder, herunder for anvendelsen af planlovens klimatilpasningsregler.

Redegørelse for grundlag for udpegning af fareområder

Dette afsnit vedrører planlovens § 11 e, stk. 1, nr. 12 (ændret ved lov nr. xx af x. yy 2027) og bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner §1 (bek. nr. xx af x. yy 2027)

Kommunen skal i kommuneplanen redegøre for grundlaget for udpegningen af områder der kan blive udsat for oversvømmelse og erosion.

Det skal indgå i redegørelsen, i hvilket omfang de potentielle fareområder er fraveget, og hvad den nærmere begrundelse og det nærmere datagrundlag for fravigelsen i givet fald er.

Nedenfor følger tænkte eksempler på kommuneplanens redegørelse for grundlaget for udpegning af fareområder.

*Eksempel på redegørelse for grundlaget for udpegning af fareområder, hvor de potentielle fareområder **ikke er fraveget***

Redegørelsestekst:

Der er i kommuneplanens retningslinjer udpeget fareområder for hver af de fem farekilder: Hav, vandløb, regn, grundvand og erosion.

Udpegningen af fareområder følger statens potentielle farekort jf. bek. nr. xx af x 2026.

Kortene over potentielle fareområder findes på [kort.planloven.dk/xxx]

*Eksempel på redegørelse for grundlaget for udpegning af fareområder, hvor de potentielle fareområder **er fraveget***

Redegørelsestekst:

Der er i kommuneplanens retningslinjer udpeget fareområder for hver af de fem farekilder: Hav, vandløb, nedbør, grundvand og erosion.

Udpegningen følger, for så vidt angår hav, vandløb, grundvand og erosion kortene over potentielle fareområder jf. bek. nr. xx af x 2027.

Kortene over potentielle fareområder findes på [kort.planloven.dk/xxx]

Kortet over potentielle fareområder for nedbør tager ikke højde for kloakering eller nedsivning.

Kortet over potentielle fareområder for nedbør er fraveget i Gammelkøbing og Nyby, jf. retningslinjekort nr. z og y, da der foreligger en lokal datadrevet model for området, der angiver de lokale forhold med en højere grad af præcision end den nationale model, der er anvendt ved udarbejdelsen af kortene over potentielle fareområder for nedbør.

Den lokale datadrevne model bygger på samme farekriterier som kortet over potentielle fareområder for nedbør, jf. tabellen ovenfor.

Modellen består i øvrigt i en rørmodel koblet med en terrænmodel.

Modellen er udarbejdet af det lokale forsyningsselskab og kan findes på kommunens hjemmeside.

For den resterende del af kommunen følger udpegningen af fareområder for nedbør kortet over potentielle fareområder.

Redegørelse for grundlaget for etablering af afværgeforanstaltninger og krav til sikringsniveauer i fareområder

Dette afsnit vedrører planlovens § 11 e, nr. 13 (ændret ved lov nr. xx af x. yy 2027)

Hvis kommunen for et givet rammeområde beslutter, at der ikke ved lokalplanlægningen skal sikres etablering af afværgeforanstaltninger ved lokalplanlægning for planlægning for ny bebyggelse eller anden ændret arealanvendelse i et udpeget fareområde, skal kommunen i redegørelsen til kommuneplanen angive hvorfor.

Hvis kommunen har vurderet, at der skal sikres etablering af afværgeforanstaltninger, og derfor fastsætter krav til sikringsniveauer i forhold til de relevante farekilder i kommuneplanrammen, skal kommunen i redegørelsen angive baggrunden for de valgte sikringsniveauer.

Redegørelse for sammenhæng med planlægning for afværgeforanstaltninger i andre kommuner

Dette afsnit vedrører planlovens § 11 e, nr. 14

Kommuneplanen skal redegøre for sammenhængen med kommuneplanlægningen i andre kommuner, for så vidt angår afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse eller erosion.

Vand kender ingen grænser, og etablering af afværgeforanstaltninger i én kommune kan risikere at forårsage utilsigtede oversvømmelser i såvel nabokommunen som i andre kommuner. Det er derfor vigtigt, at der redegøres for sammenhængen ikke blot i nabokommunen, men også i kommunerne, som ligger længere væk indenfor vandoplandet, og som kan blive berørt.

Det er ligeledes god planlægningspraksis at planlægning for afværgeforanstaltninger, der beskytter bygninger i ét område, ikke skaber risiko for oversvømmelsesskader i et andet område ved at lede vandet derhen – også inden for kommunegrænsen. Der findes dog ikke udtrykkelige regler i planloven til at sikre dette.

Opsummering af planlovens regler om klimatilpasning i kommuneplanen

Planlovens regler om klimatilpasning i kommuneplanens retningslinjer, rammer og redegørelse er opsummeret i herunder.

Krav til kommuneplanlægning for udpegede fareområder		
Retningslinjer	**Rammer**	**Redegørelse**
Der skal udarbejdes retningslinjer for **udpegning af områder (dvs. retningslinjekort), der kan blive udsat for oversvømmelse fra hav, vandløb, nedbør eller grundvand eller for erosion.** Udpegningen skal ske separat for hver af de fem farekilder. Kommunen skal som udgangspunkt udpege de områder, der er kortlagt af staten som potentielle fareområder, men kan fravige de statslige kort, hvis der foreligger viden, data eller modeller, som giver en mere retvisende beregning af oversvømmelsens eller erosionen udbredelse.	Der skal udarbejdes rammer mht. **etablering af afværgeforanstaltninger og krav til sikringsniveauet for** afværgeforanstaltningerne ved planlægning for ny bebyggelse eller anden ændret arealanvendelse i udpegede fareområder jf. kommuneplanens retningslinjer.	Der skal redegøres for **grundlaget for udpegningen** af områder, der kan blive udsat for oversvømmelse og erosion i kommuneplanens retningslinjer.
Der skal udarbejdes retningslinjer for **friholdelse af arealer for ny bebyggelse eller etablering af foranstaltninger** til sikring mod oversvømmelse, når arealet er udpeget som risikoområde i henhold til oversvømmelsesloven.		Der skal redegøres for **etablering af afværgeforanstaltninger og krav til sikringsniveauet herfor** ved planlægning af ny bebyggelse eller anden ændret arealanvendelse i de udpegede områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion jf. kommuneplanens rammer.
		Der skal redegøres for **sammenhængen med kommuneplanlægningen i andre kommuner,** for så vidt angår afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse eller erosion.
		Der skal redegøres for **sammenhængen mellem kommuneplanen og risikostyringsplanen.**

Opsummering af krav til kommuneplanlægning for udpegede fareområder.

Kommunens ansvar

Planlovens regler indebærer ikke, at kommunen som planmyndighed over for den enkelte grundejer eller andre, skal indestå for, at de afværgeforanstaltninger, som kommunen planlægger for, er tilstrækkelige til at sikre mod oversvømmelse eller erosion af det pågældende område.

Reglerne vil derfor i almindelighed ikke kunne få erstatningsretlige konsekvenser for kommunen, hvis det senere måtte vise sig, at udbredelsen af oversvømmelse og erosion bliver anderledes end vurderet ved kommunens udpegning af fareområder eller fastsættelse af sikringsniveauer i kommuneplanens rammer.

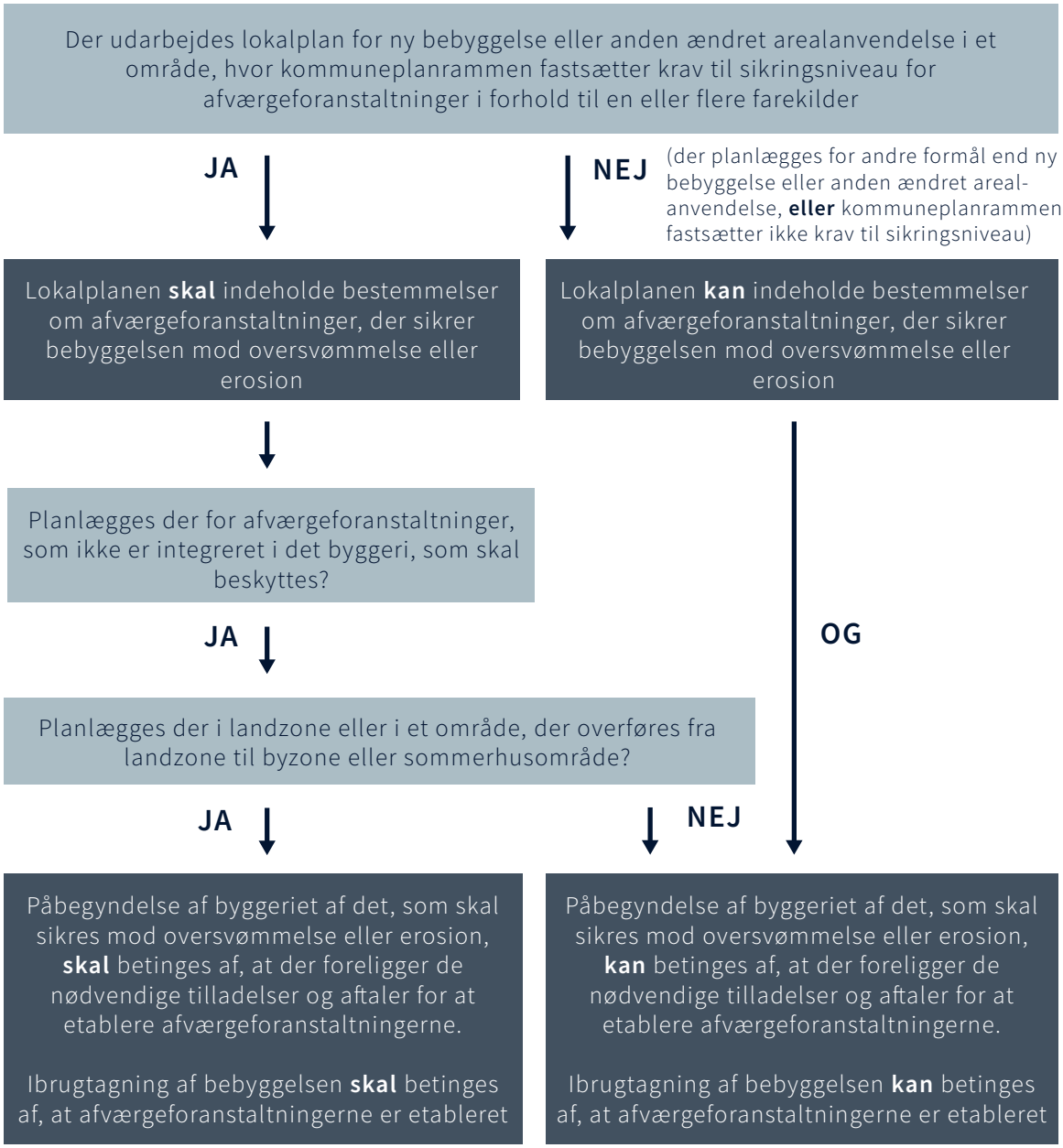
Foto: Vandløbsoversvømmelse, Miljøstyrelsen

4. Klimatilpasning i lokalplaner

I dette kapitel kan du læse om planlovens regler om klimatilpasning ved lokalplanlægning for områder, der kan blive oversvømmet eller udsat for erosion, herunder kommunens udpegede fareområder.

En lokalplan må, ligesom kommuneplanen, ikke være i strid med en kommunal risikostyringsplan, der udarbejdes i henhold til oversvømmelsesloven. Læs mere i afsnit 1.5.

Figuren nedenfor viser en opsummering af planlovens krav til lokalplanlægning i og uden for områder, hvor kommuneplanrammen fastsætter krav til sikringsniveau for afværgeforanstaltninger.

Opsummering af krav til lokalplanlægning for afværgeforanstaltninger.

4.1 Lokalplanbestemmelser om at friholde områder for ny bebyggelse

Dette afsnit vedrører planlovens § 15, stk. 2, nr. 23

I en lokalplan kan der optages bestemmelser om at friholde et område for ny bebyggelse, når en bebyggelse kan blive udsat for sammenstyrtning, oversvømmelse eller anden skade, der kan medføre fare for brugernes liv, helbred eller ejendom.

Som det er beskrevet i afsnit 2.3 er en af de mest effektive klimatilpasningsstrategier at friholde uudnyttede oversvømmelses- og erosionstruede områder for bebyggelse.

Bestemmelsen kan også bruges i bebyggede områder til at sikre, at der ikke kommer ny bebyggelse i et område der er i fare for oversvømmelse eller erosion.

4.2 Lokalplanbestemmelser om afværgeforanstaltninger

Dette afsnit vedrører planlovens § 15, stk. 2, nr. 22 (ændret ved lov nr. xx af x. yy 2027)

I en lokalplan for et område, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, herunder udpegede fareområder, kan der fastsættes bestemmelser om, at der skal etableres afværgeforanstaltninger i eller uden for lokalplanområdet til at sikre mod oversvømmelse eller erosion.

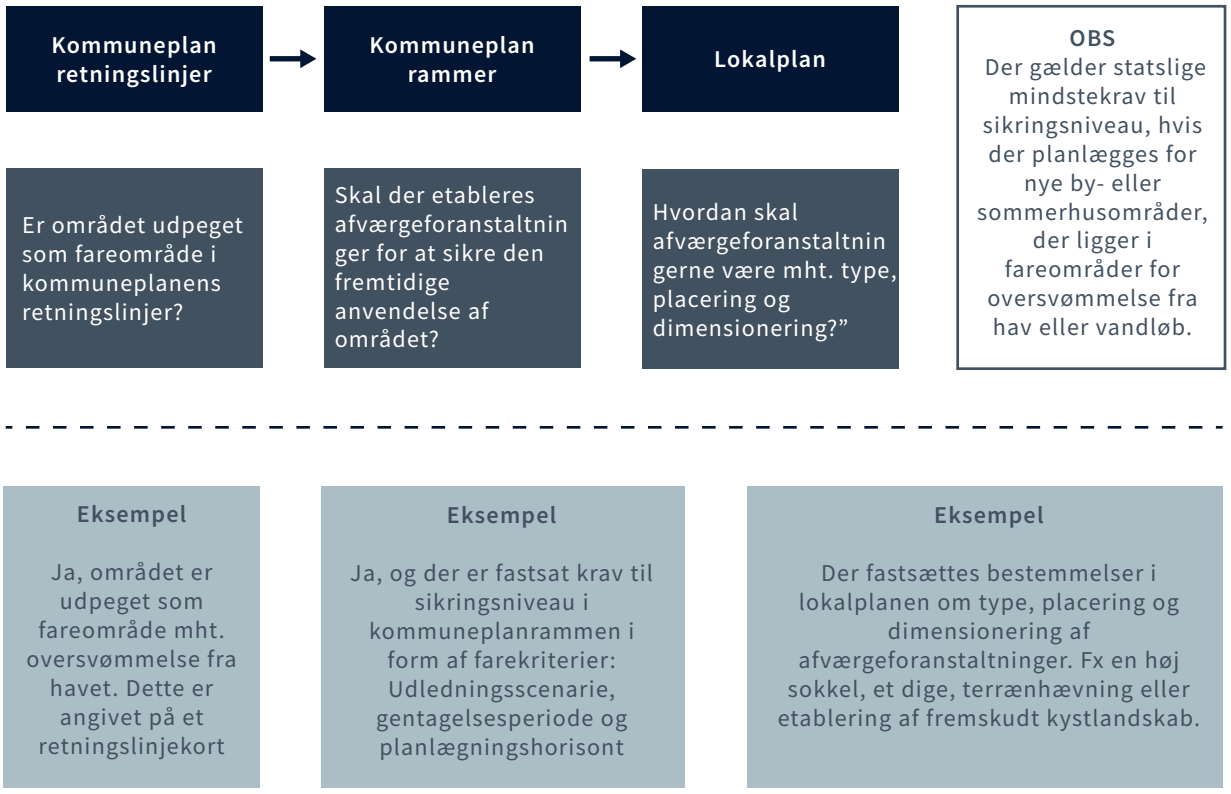
Der kan både være tale om afværgeforanstaltninger, der forhindrer oversvømmelse eller erosion, og afværgeforanstaltninger som beskytter bygninger, anlæg mv. mod skade i tilfælde af oversvømmelse.

Der kan f.eks. i forhold til oversvømmelse fra vandløb være tale om et dige eller om krav til en bygnings sokkelkoter. I forhold til grundvand kan der f.eks. være tale om grundvandssænkende foranstaltninger, som sikrer en nærmere bestemt mindsteafstand fra grundvandsspejlet til terræn. Eller beskyttende foranstaltninger som f.eks. spunsvægge, der forhindrer terrænnært grundvand i at trænge ind til fundamenter og kældre. De relevante afværgeforanstaltninger varierer alt efter farekilde.

I kommuneplanrammen kan der være fastsat krav til sikringsniveauer for afværgeforanstaltninger, som lokalplanen skal leve op til. Se afsnit nedenfor om krav til lokalplanlægning i udpegede fareområder.

Lokalplanen kan indeholde bestemmelser om afværgeforanstaltningernes type, placering og dimensionering. F.eks. om placering og størrelse af regnvandsbassiner på terræn, faskiner under jorden eller angivelse af strømningsveje der skal friholdes. I nogle tilfælde er der krav om en sådan specificering af afværgeforanstaltningerne. Se afsnit nedenfor om krav til lokalplanlægning i udpegede fareområder

Proces for kommune- og lokalplanlægning i udpegede fareområder med eksempler på oversvømmelse fra hav

Etablering af afværgeforanstaltninger som betingelse for ibrugtagning

Ibrugtagning af det, der skal beskyttes mod oversvømmelse eller erosion, kan i lokalplanen betinges af, at afværgeforanstaltningerne er etableret. I nogle tilfælde er denne betingelse obligatorisk – se afsnit nedenfor om krav til lokalplanlægning i udpegede fareområder.

Hvis ibrugtagning af ny bebyggelse betinges af etablering af en afværgeforanstaltning uden for lokalplanområdet, og den pågældende afværgeforanstaltning er lokalplanpligtig, skal denne lokalplan være vedtaget og afværgeforanstaltningerne være etableret, før der kan gives ibrugtagningstilladelse til den nye bebyggelse. En afværgeforanstaltning uden for lokalplanområdet kan f.eks. være et areal til kontrolleret oversvømmelse, et dige eller en sluse.

Vilkår for påbegyndelse af byggeri

Hvis etableringen af afværgeforanstaltningerne forudsætter tilladelser eller indgåelse af aftaler, kan det i lokalplanen fastsættes, at påbegyndelse af byggeriet af det, som skal sikres mod oversvømmelse eller erosion, er betinget af, at de pågældende tilladelser og/eller aftaler foreligger. I nogle tilfælde er denne betingelse obligatorisk – se afsnit nedenfor om krav til lokalplanlægning i udpegede fareområder.

En nødvendig tilladelse kan f.eks. være tilladelse efter kystbeskyttelsesloven eller vandløbsloven. Se afsnit 1.5.

Der kan også være behov for andre typer af tilladelser, f.eks. en dispensation fra naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer eller en udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 4.

En nødvendig aftale kan f.eks. være en aftale med en grundejer om etablering af en afværgeforanstaltning på vedkommendes grund. Det kan også være en aftale med et spildevandsforsyningsselskab. Se afsnit 1.5.

Klimatilpasning i lokalplaner uden for udpegede fareområder

Der kan fastsættes bestemmelser i en lokalplan om etablering af afværgeforanstaltninger, uanset om lokalplanområdet er udpeget som fareområde i kommuneplanens retningslinjer.

Det kan navnlig være relevant at fastsætte bestemmelser om afværgeforanstaltninger for lokalplanområder uden for udpegede fareområder, når der planlægges for bebyggelse, som har stor værdi og stor samfundsmæssig betydning eller for virksomheder, der kan forurene miljøet i tilfælde af oversvømmelses- eller erosionsskader på virksomheden. Det skyldes, at det i disse tilfælde kan være relevant at beskytte den pågældende bebyggelse til et højere sikringsniveau (f.eks. en 1.000 års hændelse i stedet for en 100-årshændelse i slutningen af planlægningshorisonten) end de moderat konservative farekriterier, som ligger til grund for udpegningen af fareområder.

Anlægs- og byggeprojekter, som har stor værdi og stor samfundsmæssig betydning, kan f.eks. være metro, supersygehuse og lufthavne.

Om en virksomhed er potentielt forurenende ved oversvømmelse eller erosion beror på en konkret vurdering. Eksempler på virksomheder, der kan være potentielt forurenende, er virksomheder med oplag af olie, kemikalier, miljøfarlige stoffer, affald eller lign. Nogle af disse virksomheder er omfattet af bekendtgørelse nr. 372 af 25. april 2016 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer (risikobekendtgørelsen).

Det er op til kommunen at afgøre, i hvilket omfang der i henhold til planloven skal stilles krav om etablering af afværgeforanstaltninger i forbindelse med planlægning for bebyggelse til brug for potentielt forurenende virksomheder, og i hvilket omfang etablering af afværgeforanstaltninger kan overlades til risikovirksomheder i henhold til risikobekendtgørelsen.

Krav til klimatilpasning i lokalplaner i udpegede fareområder

Dette afsnit vedrører planlovens § 15, stk. 11 (ændret ved lov nr. xx af x. yy 2027)

Planlovens § 15, stk. 11, indeholder krav til lokalplanlægningen i tilfælde, hvor der planlægges for ny bebyggelse eller anden ændret arealanvendelse i områder, der er udpeget som fareområder i kommuneplanens retningslinjer.

Der skal optages bestemmelser om sikring af afværgeforanstaltninger i lokalplanen, hvis der er fastsat krav til sikringsniveau for afværgeforanstaltninger i forhold til en eller flere farekilder i kommuneplanrammen.

Specificering af afværgeforanstaltninger

I lokalplanen skal de afværgeforanstaltninger, som skal beskytte de planlagte bygninger, anlæg m.v., nærmere specificeres. Det skal fremgå, hvilke typer af afværgeforanstaltninger, der er tale om, hvor de skal placeres, og hvordan de skal dimensioneres for at leve op til kommuneplanrammens krav til sikringsniveau.

Der kan i kommuneplanrammen være krav til sikringsniveauer i forhold til flere farekilder. Det kan for eksempel være, at der skal planlægges for afværgeforanstaltninger i forhold til oversvømmelse fra både nedbør og vandløb.

Hvis der i kommuneplanrammen er fastsat krav til sikringsniveau for afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse fra hav eller vandløb i form af en beregnet vandstand, skal der ved fastsættelse af de endelige dimensioneringskrav for afværgeforanstaltningerne i lokalplanen tages hensyn til lokale forhold.

Med dimensioneringskrav menes krav til den konkrete afværgeforanstaltnings størrelse eller kapacitet, f.eks. højden på et dige, opstuvningsvolumen i et regnvandsbassin eller nye tværprofiler for et vandløb, der skal udvides.

Vilkår for påbegyndelse og ibrugtagning af byggeri

Der er særlige krav til lokalplanlægning i udpegede fareområder, når der er tale om landzone eller områder, der overføres fra landzone til byzone eller sommerhusområde, og der i kommuneplanrammen er fastsat krav til sikringsniveau eller -niveauer for afværgeforanstaltninger.

Hvis etablering af afværgeforanstaltningerne i disse tilfælde forudsætter tilladelser eller indgåelse af aftaler, skal det i lokalplanen fastsættes, at påbegyndelse af byggeri, som skal sikres mod oversvømmelse eller erosion, er betinget af, at de pågældende tilladelser og/eller aftaler foreligger. Desuden skal ibrugtagning af byggeriet betinges af, at afværgeforanstaltningerne er etableret.

Betingelserne skal dog ikke fastsættes, hvis afværgeforanstaltningen er en integreret del af byggeriet. En integreret afværgeforanstaltning er karakteriseret ved, at det ikke er praktisk muligt at opføre bebyggelsen, uden samtidig at etablere afværgeforanstaltningen. Som eksempel kan nævnes en høj bygningssokkel.

Ved lokalplanlægning i udpegede fareområder i eksisterende byzone og eksisterende sommerhusområder er det op til kommunen at vurdere og beslutte, om der skal fastsættes betingelser for påbegyndelse af byggeri og ibrugtagning af bebyggelse.

Herunder er der vist et eksempel på en lokalplan for et nyt byområde i Aarhus Kommune, hvor der er fastsat betingelser for ibrugtagning af bebyggelsen.

Eksempel på lokalplan i Aarhus Kommune for et nyt byområde, som skal sikres mod oversvømmelse fra regnvand

Lokalplan 1020 for boliger mellem Krekærlundsvej og Synnedrupvej i Malling Syd fastlægger forskellige principper for håndtering af regnvand. Regnvandshåndtering skal ske på overfladen med små og store regnvandsbassiner. Desuden skal regnvandshåndtering ske i form af wadier. En wadi er en grøft, der kun periodevis ved behov er vandførende. Wadierne og bassinerne renser og forsinker vandet, inden det udledes til vandløbet.

Bestemmelser i lokalplanen:

§ 1. Formål
at regnvand nedsives og hovedsagelig håndteres på overfladen i synlige regnvandsanlæg, der indrettes, så de bidrager til områdets rekreative værdi, og …

§ 3. Anvendelse

Inden for vejudlægget skal der udlægges areal til regnvandshåndtering i form af wadier.

§ 5. Trafikforhold

Stk. 3 Stamvejen skal anlægges med en kørebanebredde på min. 6 m. Inden for vejudlægget skal der også anlægges fortov/cykelsti med en minimumbredde på 3,5 m samt rabatter med evt. vejtræer, vandhåndtering i form af en wadi, i princippet som vist på nedenstående skitse.

§ 6. Teknisk forsyning

- Der skal etableres anlæg til opsamling og forsinkelse af regnvand inden for lokalplanområdet i form af primært wadier og regnvandsbassiner, suppleret med enkelte rørføringer, som vist på lokalplankort B og D.

§ 10. Ubebyggede arealer, hegn og beplantning

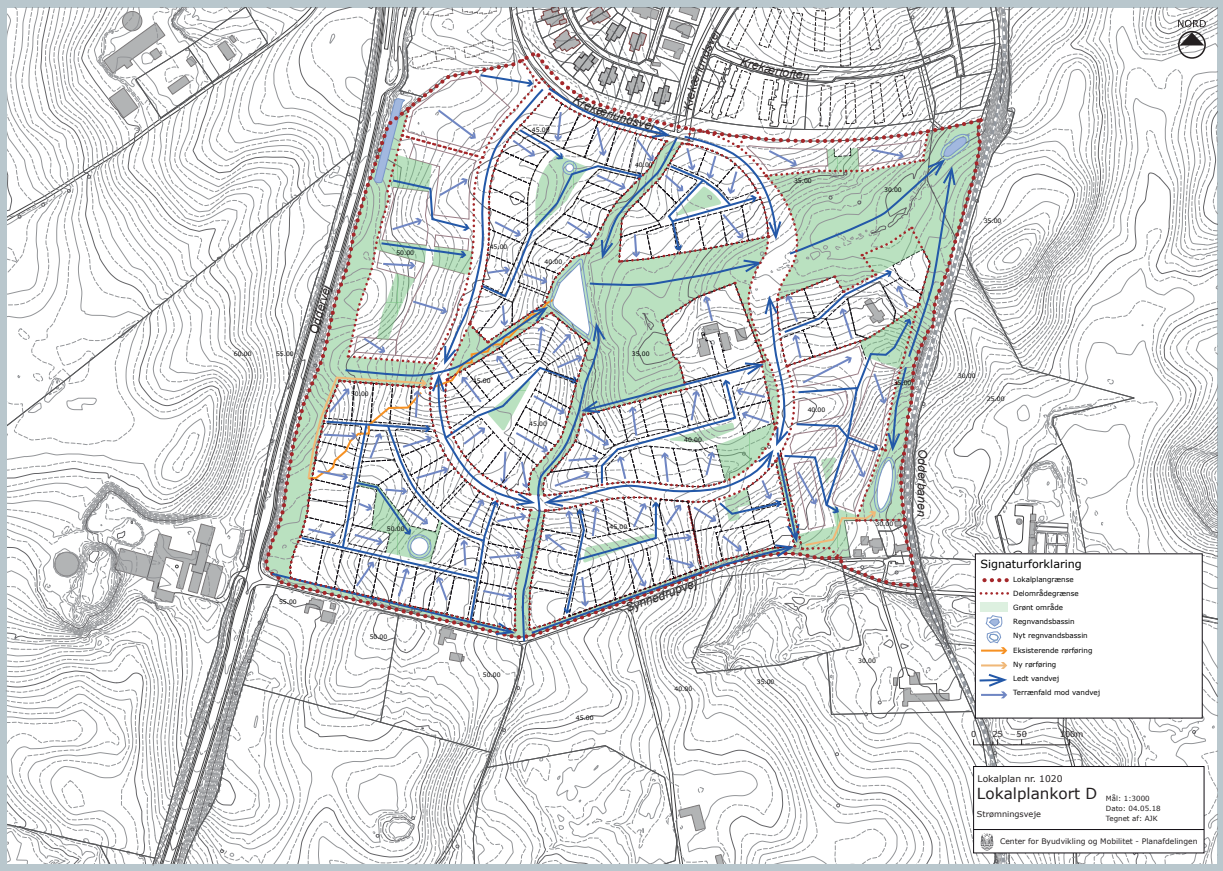
- Til håndtering af regnvand skal der inden for lokalplanområdet etableres et system af wadier og regnvandsbassiner, med placering og omfang i princippet som vist på lokalplankort B.
- Wadier og regnvandsbassiner skal udformes som grønne rekreative elementer.
- Wadier skal etableres med en robust beplantning af flerårige, hjemmehørende arter til det fugtige regnbed, som også er tørketolerant.
- Regnvandsbassiner må etableres med en vandtolerant beplantning af hjemmehørende arter, som ikke må overstige en højde på 5 m.

§ 12. Særlige forudsætninger for ibrugtagen af ny bebyggelse

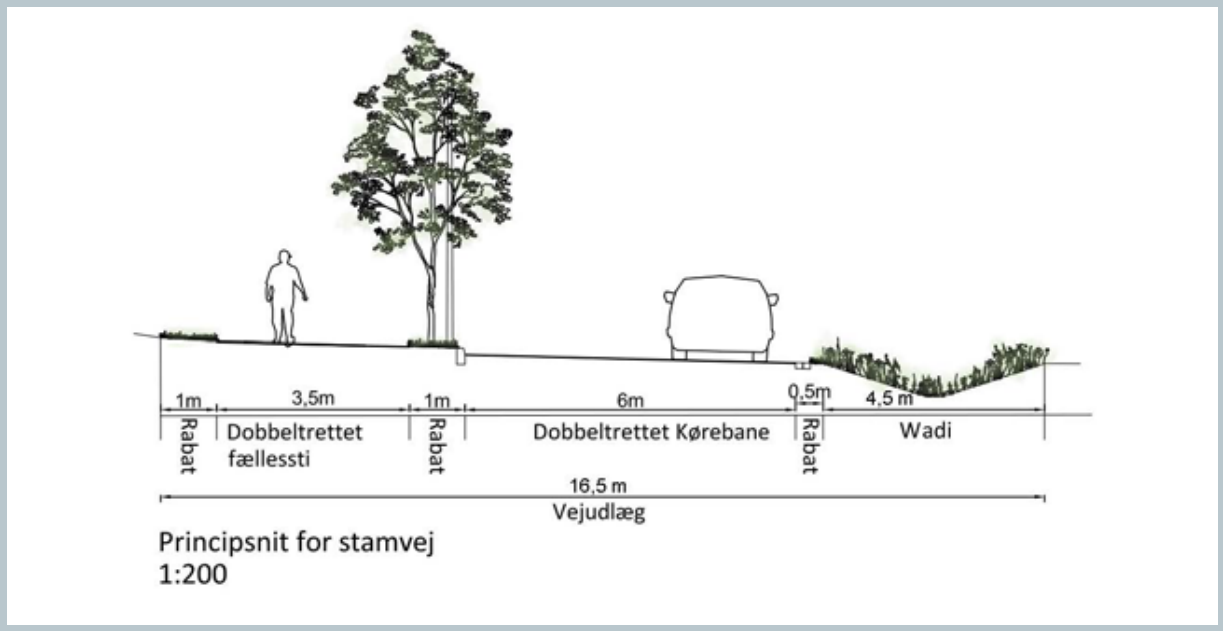
Generelt gælder, at ny bebyggelse ikke må tages i brug i de enkel te delområder før:

- De nævnte wadier og regnvandsbassiner til afvanding af de enkelte delområder er etableret i overensstemmelse med bestemmelserne i § 10. …

Eksempel på lokalplan i Aarhus Kommune for et nyt byområde, som skal sikres mod oversvømmelse fra regnvand

Lokalplan kort D, Lokalplan nr. 1020, Center for Byudvikling og Mobilitet, Planafdelingen, Aarhus Kommune, 2018.

Principsnit for stamvej, Lokalplan nr. 1020, Center for Byudvikling og Mobilitet, Planafdelingen, Aarhus Kommune, 2018.

4.3 Bistand fra bygherre til at udarbejde lokalplan

Dette afsnit vedrører planlovens § 13, stk. 3, 2. pkt.

Planloven giver kommunen mulighed for at pålægge en bygherre at yde kommunen bistand til at udarbejde en lokalplan, hvis der er tale om et lokalplanpligtigt projekt. Dette gælder også eventuelle klimatilpasningstiltag i lokalplanen.

Kommunen kan for eksempel pålægge bygherre at udarbejde en såkaldt vandhåndteringsplan eller specificere konkrete afværgeforanstaltninger i projektet, herunder foranstaltningernes type, placering og dimensionering.

Herunder er det beskrevet hvordan Aarhus Kommune arbejder med regnvandshåndteringsplaner i planlægningen.

Regnvandshåndteringsplaner i Aarhus Kommune

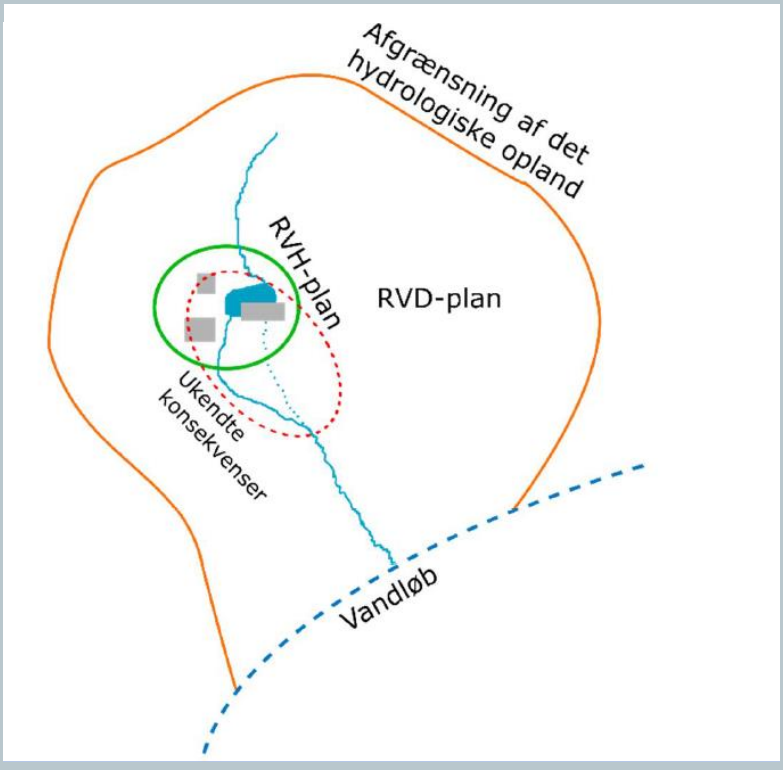
Når der skal udarbejdes en lokalplan, stiller Aarhus Kommune krav om, at projektudviklere skal udarbejde en regnvandshåndteringsplan for lokalplanområdet. Som udgangspunkt kan kommunen ikke stille krav om, at bygherre udarbejder en regnvandshåndteringsplan for et større areal i form af det hydraulisk opland. Aarhus Kommune skelner altså mellem:

- **Regnvandsdispositionsplaner (RVDP)**, der udarbejdes for et samlet hydrologisk opland, og
- **Regnvandshåndteringsplaner (RVHP)**, som udarbejdes på lokalt niveau i forbindelse med en lokalplan.

Aarhus Kommune har udarbejdet en vejledning om udarbejdelse af regnvandshåndteringsplaner baseret på principper om at:

- Byggeri, terrænregulering og øget befæstelse ikke må øge sandsynligheden for fremtidige oversvømmelser opstrøms og nedstrøms for lokalplanområdet.
- Regnvandet skal håndteres, så det gør mindst mulig skade på bygninger og infrastruktur. Bebyggelse og anlæg bør desuden udformes, så de kan tåle periodevis oversvømmelse.
- Klimatilpasningsløsninger skal gerne implementeres, så de har flere funktioner.

Du finder Aarhus Kommunes vejledning her.

Der skelnes mellem regnvandsdispositionsplaner (RVDP) og regnvandshåndteringsplaner (RVHP).

Figur fra "Vejledning om udarbejdelse af regnvandshåndteringplaner i Aarhus Kommune", Teknik & Miljø, Aarhus Kommune, 2025.

4.4 Grundejerforeninger til etablering og drift af afværgeforanstaltninger

Dette afsnit vedrører planlovens § 15, stk. 2, nr. 20 (ændret med lov nr. xx af x. yy 2027)

I en lokalplan kan der fastsættes bestemmelser om oprettelse af grundejerforeninger for nye bolig-, fritidsbebyggelses- eller erhvervsområder.

Lokalplanbestemmelser om grundejerforeninger kan omfatte bestemmelser om medlemspligt og om foreningens ret og pligt til at forestå etablering, drift og vedligeholdelse af fællesarealer og fællesanlæg.

Fællesarealer og fællesanlæg er arealer eller anlæg, som en kreds af grundejere i fællesskab er ejere af, eller som er fælles i den forstand, at de ikke er forbeholdt noget enkelt medlem af grundejerforeningen. Det kan for eksempel være fælles afværgeforanstaltninger enten inden for eller uden for lokalplanområdet til sikring mod oversvømmelse eller erosion.

4.5 Udbygningsaftaler om afværgeforanstaltninger

Dette afsnit vedrører planlovens § 21 b

Afværgeforanstaltninger til forebyggelse af oversvømmelse eller erosion er omfattet af de fysiske infrastrukturanlæg, som kommuner og grundejere kan indgå udbygningsaftaler om.

Grundejere, der ønsker det, kan i forbindelse med lokalplanlægning for et oversvømmelses- eller erosionstruet område indgå aftale med kommunen om, at grundejer helt eller delvist skal udføre eller afholde udgifterne til de afværgeforanstaltninger, som skal etableres i eller uden for området for at virkeliggøre planlægningen.

De sædvanlige betingelser for at indgå udbygningsaftaler skal være opfyldt.

4.6 Etablering af anlæg til kystbeskyttelse uden lokalplan eller uden klageadgang

I dette afsnit gennemgås kommunens mulighed for at fravige lokalplanpligten for kystbeskyttelsesprojekter og muligheden for i særlige tilfælde at afskære klageadgangen for kommunale fællesprojekter om kystbeskyttelse.

En beslutning om ikke at udarbejde en lokalplan kan påklages til Planklagenævnet, mens en ministerafgørelse om at afskære klageadgangen ikke kan påklages til anden administrativ instans.

Kystbeskyttelsesprojekter hvor lokalplanpligt kan fraviges

Dette afsnit vedrører planlovens § 13, stk. 8 og 9

Planloven giver mulighed for en hurtigere behandling af kystbeskyttelsessager efter kystbeskyttelsesloven. Reglerne retter sig mod etablering af et kystbeskyttelsesprojekt eller projekt om ændring af et kystbeskyttelsesanlæg, der gennemføres efter kystbeskyttelseslovens regler om kommunale fællesprojekter.

Konkret indebærer planlovens regler, at hvis et kommunalt fællesprojekt om kystbeskyttelse eller ændring af dette vurderes at være lokalplanpligtigt, kan lokalplanpligten fraviges, hvis

- (i) tilvejebringelsen af en lokalplan vil forsinke processen med etablering af kystbe skyttelsesanlægget væsentligt, OG
- (ii) der foreligger særlige omstændigheder, der gør, at forsinkelsen kan få en væsent lig negativ betydning.

Både i og ii skal således være opfyldt, for at lokalplanpligten kan fraviges.

Hvornår udgør tilvejebringelse af en lokalplan en væsentlig forsinkelse?

Den tid det tager at tilvejebringe en lokalplan skal være grunden til, at processen med etablering af et kystbeskyttelsesanlæg vil blive væsentligt forsinket. Behandling af en tilladelse til et kystbeskyttelsesanlæg og tilvejebringelse af en lokalplan ofte vil ske parallelt, derfor vil det være sjældent, at en lokalplan vil forsinke processen. Det beror på en konkret vurdering, om en forsinkelse kan betragtes som væsentlig, og denne vurdering skal sammenholdes med de særlige omstændigheder, der gør, at forsinkelsen kan få en væsentlig negativ betydning.

De særlige omstændigheder kan være private eller samfundsmæssige hensyn til økonomi, forurening, miljø, sundhed m.v. Det kan eksempelvis være en situation, hvor et boligområde vurderes vanskeligt at sikre med almindeligt beredskab, hvorfor der vil være en stor risiko for, at der kan ske oversvømmelse med store omkostninger for det offentlige og private til følge. Det kan også være en situation, hvor oversvømmelse af en virksomhed vil medføre en risiko for jord- eller vandforurening.

Kommunen skal offentliggøre en beslutning om, at der ikke tilvejebringes lokalplan ved etablering af eller ændring af kystbeskyttelsesanlæg.

Kystbeskyttelsesprojekter hvor klageadgang afskæres

Dette afsnit vedrører planlovens § 58, stk. 3

Planloven, kystbeskyttelsesloven, kysthabitatbekendtgørelsen og miljøvurderingsloven giver under særlige omstændigheder mulighed for at afskære klageadgangen ved kommunale fællesprojekter om kystbeskyttelse. Formålet er at gennemføre kystbeskyttelsesprojekter hurtigere.

Efter ansøgning fra de berørte kommuner kan by-, land- og transportministeren i særlige tilfælde tillade at afskære klageadgangen over afgørelser om landzonetilladelser, kommuneplaner, og lokalplaner, hvor der indgår et kommunalt fællesprojekt om kystbeskyttelse eller et projekt om ændring af et kommunalt fællesprojekt om kystbeskyttelse. I vurderingen af, om der er tale om et særligt tilfælde, inddrages de kriterier, som fremgår i boksen nedenfor.

Hvordan kan kommunen ansøge?

Kommunen kan først ansøge om at afskære klageadgangen, i medfør af planloven, kystbeskyttelsesloven eller miljøvurderingsloven, når alle lovpligtige processer, herunder offentlige høringer, er afsluttet. Samtidig gælder, at der ikke må foreligge en endelig tilladelse til et kystbeskyttelsesanlæg eller afgørelse om landzonetilladelse/endelig vedtagelse af en kommune- eller lokalplan samt miljøvurderinger af disse, eller en beslutning om ikke at lokalplanlægge for et kystbeskyttelsesprojekt.

Kommunens ansøgning til by-, land- og transportministeren skal indeholde forslag til kommune- og/eller lokalplan eller landzonetilladelse, høringssvar, høringsnotat, en begrundelse for ansøgningen om afskæring af klageadgang samt kommunalbestyrelsens udkast til den endelige plan eller landzonetilladelse.

Kommunens ansøgning til miljøministeren skal indeholde en beskrivelse af kystbeskyttelsesprojektet, høringssvar, høringsnotat, en begrundelse for ansøgning om afskæring af klageadgang efter kystbeskyttelsesloven og/eller miljøvurderingsloven samt kommunalbestyrelsens udkast til henholdsvis den endelige tilladelse efter kystbeskyttelsesloven og/eller afgørelser efter miljøvurderingsloven.

Kommunerne, der er berørt af det fælles kystbeskyttelsesprojekt, skal ansøge hver for sig, medmindre de giver hinanden samtykke.

Følgende kriterier indgår i de to ministres vurdering af ansøgninger:

1. Sandsynligheden for oversvømmelse og/eller erosion, herunder sandsynligheden for gentagne oversvømmelser inden for en kort årrække.

2. Væsentlige private eller offentlige værdier truet af oversvømmelse og/eller erosion.

3. Det pågældende områdes historik i forhold til oversvømmelser og/eller erosion, herunder størrelsen på skadeudgifter.

4. Antallet af beskyttede husstande.

5. Konsekvenser for menneskers fysiske eller psykiske sundhed.

6. Øvrige relevante og betydende samfundsmæssige forhold.

Foto: Lønstrup, Miljøstyrelsen

5. Overgangsbestemmelser

Dette afsnit vedrører planlovens § 5, stk. 1, 4-6 og 9, i lov nr. x af x 2027

I dette afsnit er det beskrevet, hvordan kommunerne skal håndtere klimatilpasning i planlægningen i perioden efter, at de nye regler om klimatilpasning i planloven og bekendtgørelsen om klimatilpasning i kommuneplaner er trådt i kraft den [1. januar 2027].

Planforslag, der offentliggøres før den 1. januar 2027

De nye klimatilpasningsregler gælder ikke planforslag, der offentliggøres før den 1. januar 2027. Sådanne planforslag kan altså gyldigt vedtages af kommunalbestyrelsen efter den 1. januar, selv om de er udarbejdet efter de tidligere klimatilpasningsregler.

Planlægning frem til næste revision af kommuneplanen

Kommunen skal senest i forbindelse med førstkommende revision af kommuneplanen udarbejde retningslinjer for udpegning af fareområder i hele kommunen efter de nye regler.

I perioden indtil førstkommende revision af kommuneplanen kan kommunen kun vedtage en lokalplan for et område, der helt eller delvist er kortlagt af staten som potentielt fareområde, hvis kommunen har truffet beslutning om, hvorvidt området skal udpeges som fareområde efter de nye regler eller ej.

Hvis kommunen beslutter, at området skal udpeges som fareområde, skal kommunen vedtage kommuneplantillæg med retningslinjer om udpegningen og rammer for indholdet af lokalplanen i overensstemmelse med de nye regler. Hvis kommunen beslutter ikke at udpege området som fareområde, skal baggrunden for beslutningen oplyses i redegørelsen til lokalplanen.

Kommunen kan altså i perioden indtil førstkommende kommuneplansrevision løbende tage stilling til udpegning af fareområder, når det er aktuelt i forbindelse med lokalplanlægningen. Alternativt kan kommunen vælge at udpege fareområder efter de nye regler for hele kommunen ved et kommuneplantillæg forud for kommuneplanrevisionen.

Rammer for lokalplanlægning vedtaget inden den 1. januar 2027

Rammer for lokalplanlægning, som er vedtaget inden den 1. januar 2027 eller som indgår i et kommuneplanforslag, der er offentliggjort inden denne dato og derefter er vedtaget, kan videreføres uændret ved revision af kommuneplanen, selv om de er udarbejdet efter de tidligere klimatilpasningsregler.

Der kan dog ikke vedtages lokalplaner for områder, der helt eller delvist er udpeget som fareområder, før kommunalbestyrelsen har besluttet, om der skal fastsættes krav til sikringsniveauer og i givet fald har vedtaget et kommuneplantillæg herom for området efter de nye regler.
Hvis kommunalbestyrelsen beslutter, at der ikke skal fastsættes krav til sikringsniveauer, skal baggrunden for beslutningen oplyses i lokalplanens redegørelse.

Kommunerne har altså mulighed for at vente med at bruge ressourcer på opdatering af eksisterende rammer, indtil lokalplanlægning bliver aktuel.

Byggetilladelser meddelt før den 1. januar 2027

Byggelovens mulighed for at stille krav om sikkerhedsstillelse for etablering af afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse og erosion kan ikke anvendes i sager, hvor der er meddelt byggetilladelse før den 1. januar 2027.

Foto: Middelfart, Anne Madsbjerg, Københavns Universitet

6. Referencer

Herunder er en liste over de lovtekster, hjemmesider og publikationer om klimatilpasning, som er omtalt i vejledningen.

Lovgivning

- Planloven, jf. bekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024 af lov om planlægning, som senest ændret ved lov nr. x af x 2027 om ændring af lov om planlægning, lov om naturbeskyttelse, byggeloven og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Bedre udviklingsmuligheder for landdistrikterne og skærpede krav om klimatilpasning m.v.)

- Bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner (bekendtgørelse nr. x af x 2026).

- Kort.planloven.dk [Her kommer et link til Kort.planloven.dk]

Hjemmesider

- KAMP - et Klimatilpasning- og Arealanvendelsesværktøj til Miljø- og Planmedarbejdere (link) [Her kommer link til KAMP Planlov]

- Klimatilpasning.dk - en fælles offentlig portal, hvor viden om klimatilpasning er samlet (link)

- www.plandata.dk [Her kommer link til information på plandata.dk]

- Landskredsportalen på GEUS.dk - her fremgår registrerede landskred i Danmark

Publikationer

- Madsbjerg, G. Jørgensen og O. Fryd (2026): *At leve med vandet – Klimatilpasning gennem fysisk planlægning*, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet, Frederiksberg (link).

- Rapport fra arbejdsgruppen om skærpelse af planlovens regler om klimatilpasning m.v., Plan- og Landdistriktsstyrelsen, juni 2025 (link).

- Vejledning om klima og bæredygtighed i planlægning, Plan- og Landdistriktsstyrelsen, december 2024 (link).

- Vejledning i anvendelse af udledningsscenarier til klimatilpasning Nationalt Center for Klimaforskning (NCKF), Danmarks Meteorologiske Institut Center for Klimatilpasning, Miljøstyrelsen, januar 2025 (link).

7. Oversigt over planlovens regler om klimatilpasning

Herunder er en oversigt over regler om klimatilpasning i planloven og i bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner.

Nye regler om klimatilpasning, der er trådt i kraft [den 1. januar 2027] er markeret i teksten. Nye (dele af) regler er markeret med blå skrift, udgåede dele af regler er markeret med overstreget ~~grå~~ tekst.

7.1 Klimatilpasningsregler i planloven

Planloven (lovbekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024, som senest ændret ved lov nr. x af x 2027).

Kapitel 4. Kommuneplanlægning

§ 11. […]

[…]

Stk. 4. Kommuneplanen må ikke stride mod

[…]

5) en kommunal risikostyringsplan, jf. kapitel 3 i lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,

[…]

§ 11 a. Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for

[…]

18) udpegning af områder, der kan blive udsat for oversvømmelse fra hav, vandløb, nedbør eller grundvand eller for erosion, ~~og for etablering af afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse eller erosion ved planlægning af byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v. i de udpegede områder,~~

19) friholdelse af arealer for ny bebyggelse eller etablering af foranstaltninger til sikring mod oversvømmelse, når arealet er i væsentlig risiko for oversvømmelse, jf. kapitel 2 i lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,

[…]

§ 11 b. Rammer for indholdet af lokalplaner fastsættes for de enkelte dele af kommunen med hensyn til

[…]

15) etablering af afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse eller erosion og krav til sikringsniveauet herfor ved planlægning af byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v. i de udpegede områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 18,

[…]

§ 11 e. Kommuneplanen skal ledsages af en redegørelse for planens forudsætninger, herunder om

[…]

9) kommuneplanens sammenhæng med den kommunale risikostyringsplan, jf. kapitel 3 i lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,

[…]

12) grundlaget for udpegning af områder, der kan blive udsat for oversvømmelse fra hav, vandløb, nedbør eller grundvand eller for erosion, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 18,

13) etablering af afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse eller erosion og krav til sikringsniveauet herfor ved planlægning af byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v. i de udpegede områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, jf. nr. 12,

14) kommuneplanens sammenhæng med kommuneplanlægningen i andre kommuner, for så vidt angår afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse eller erosion ved planlægning af byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v. i de udpegede områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, jf. nr. 12 og 13,

[…]

Kapitel 5. Lokalplanlægning

§ 13. Kommunalbestyrelsen kan tilvejebringe lokalplaner efter reglerne i kapitel 6. En lokalplan må ikke stride imod

[…]

6) en kommunal risikostyringsplan, jf. kapitel 3 i lov om vurdering og styring af risikoen for oversvømmelser fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,

[...]

Stk. 2. En lokalplan skal tilvejebringes, før der gennemføres større udstykninger eller større bygge- eller anlægsarbejder, herunder nedrivninger af bebyggelse, og i øvrigt når det er nødvendigt for at sikre kommuneplanens virkeliggørelse, jf. dog § 5 u.

Stk. 3. Hvis en udstykning eller et byggearbejde mv. som nævnt i stk. 2 er i overensstemmelse med kommuneplanen, påhviler det kommunalbestyrelsen snarest at udarbejde et forslag til lokalplan og derefter fremme sagen mest muligt. Kommunalbestyrelsen kan i et sådant tilfælde forlange, at udstykkeren eller bygherren yder kommunen bistand til planens udarbejdelse.
[…]

Stk. 8. Ved etablering af et kystbeskyttelsesprojekt eller projekt om ændring af et kystbeskyttelsesanlæg, jf. kapitel 1 a i lov om kystbeskyttelse, gælder kommunalbestyrelsens pligt til at tilvejebringe en lokalplan efter stk. 2 eller § 19, stk. 2, ikke, hvis tilvejebringelsen af en lokalplan vil forsinke processen med etablering af kystbeskyttelsesanlægget væsentligt, og hvis der foreligger særlige omstændigheder, der gør, at forsinkelsen kan få en væsentlig negativ betydning.

Stk. 9. Kommunalbestyrelsen offentliggør beslutning om, at der ikke tilvejebringes lokalplan ved etablering af eller ændring af et kystbeskyttelsesanlæg, jf. stk. 8.

§ 15. En lokalplan skal indeholde oplysninger om planens formål og retsvirkninger. Formålet skal fastlægge den planlægningsmæssige begrundelse, eksempelvis varetagelse af klimatilpasning eller forebyggelse af forurening.

Stk. 2. I en lokalplan kan der optages bestemmelser om:

[…]

20) oprettelse af grundejerforeninger for nye boligområder, områder for fritidsbebyggelse eller erhvervsområder, herunder om medlemspligt og om foreningens ret og pligt til at forestå etablering, drift og vedligeholdelse af fællesarealer og fællesanlæg,

[…]

22) etablering af afværgeforanstaltninger i eller uden for det af planen omfattede område til sikring mod oversvømmelse eller erosion i områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, herunder som betingelse for ibrugtagning af det, som skal sikres mod oversvømmelse eller erosion, og om vilkår for påbegyndelse af byggeriet af det, som skal sikres mod oversvømmelse eller erosion,

23) friholdelse af et område for ny bebyggelse, når en bebyggelse kan blive udsat for sammenstyrtning, oversvømmelse eller anden skade, der kan medføre fare for brugernes liv, helbred eller ejendom,

[…]

Stk. 11. I et udpeget område, som kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 18, og hvor der planlægges for byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v., skal der optages bestemmelser om sikring af afværgeforanstaltninger i overensstemmelse med kommuneplanrammen. ~~Der skal desuden optages bestemmelser om, hvorvidt afværgeforanstaltninger skal etableres før ibrugtagning af det, som skal sikres mod oversvømmelse.~~ I landzone og områder, der overføres fra landzone til byzone eller sommerhusområde, skal påbegyndelse af byggeriet af det, som skal sikres mod oversvømmelse eller erosion, betinges af, at tilladelser og aftaler, som er nødvendige for at etablere afværgeforanstaltningerne, foreligger. Desuden skal ibrugtagning af bebyggelsen betinges af, at afværgeforanstaltningerne er etableret. 2. og 3. pkt. finder ikke anvendelse, når afværgeforanstaltningen er en integreret del af bebyggelsen.

§ 19. […]

[…]

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan ikke dispensere fra bestemmelser fastsat i medfør af § 15, stk. 11, 2. og 3. pkt.

Kapitel 6. Planers tilvejebringelse og ophævelse

§ 23 g. Når et forslag til kommuneplan eller ændringer hertil indeholder nye eller ændrede rammer for indholdet af lokalplaner i områder med registrerede landskred, skal kommunalbestyrelsen forud for vedtagelsen af forslaget indhente en udtalelse hos De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS).

Kapitel 13. Administrative bestemmelser mv.

§ 58. […]

[…]

Stk. 3. Ministeren for byer og landdistrikter kan efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at klageadgangen efter stk. 1, nr. 1, over afgørelser om landzonetilladelser, jf. § 35, eller efter stk. 1, nr. 3, over afgørelser om kommuneplaner, jf. kapitel 4, og afgørelser om lokalplaner, jf. kapitel 5, hvori et kystbeskyttelsesprojekt eller et projekt om ændring af et kystbeskyttelsesanlæg, jf. kapitel 1 a i lov om kystbeskyttelse m.v., indgår, for så vidt angår kystbeskyttelsesprojektet eller projektet om ændring af et kystbeskyttelsesanlæg, helt eller delvis afskæres.

7.2 Regler i klimatilpasningsbekendtgørelse

Bekendtgørelse om klimatilpasning i kommuneplaner (bekendtgørelse nr. x af x 2027)

§ 1. Ved fastsættelse af retningslinjer om udpegning af områder, der kan blive udsat for oversvømmelse fra hav, vandløb, nedbør eller grundvand eller for erosion, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 18, i lov om planlægning, skal kommunalbestyrelsen udpege de områder, der er kortlagt som potentielle fareområder, jf. kort.lbst.dk/xxx "Potentielle fareområder", jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan ved den i stk. 1 nævnte udpegning af områder fravige de kortlagte potentielle fareområder, hvis der foreligger viden, data eller modeller, som efter kommunalbestyrelsens vurdering giver grundlag for en mere retvisende beregning af oversvømmelsens eller erosionen udbredelse. Kommunalbestyrelsen kan ikke vælge andre farekriterier end dem, der ligger til grund for kortlægningen af de potentielle fareområder, jf. bilag 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i sin vurdering og beregning efter stk. 2 bl.a. inddrage følgende:

1) Lokale data i en højere opløsning end de nationale kort, der er anvendt ved udarbejdelsen af kortene over potentielle fareområder, jf. bilag 1.

2) Nationale kort med nyere eller mere detaljerede oplysninger end dem, der er anvendt ved udarbejdelsen af kortene over potentielle fareområder, jf. bilag 1.

3) Viden om lokale forhold, som ikke indgår i kortene over potentielle fareområder, jf. bilag 1, og som kan påvirke udpegningen, herunder lokale kystbeskyttelsesanlæg, lokale sætninger og hyppighed og udbredelse af tidligere oversvømmelseshændelser.

4) Koblede modeller, herunder kobling af rør-, terræn-, vandløbs- og grundvandsmodeller, der tager højde for interaktionen mellem de forskellige vandkilder i højere grad end de nationale modeller, der er anvendt ved udarbejdelsen af kortene over potentielle fareområder, jf. bilag 1.

5) Proces- eller datadrevne modeller, der angiver de lokale forhold med en højere grad af præcision end de nationale modeller, der er anvendt ved udarbejdelsen af kortene over potentielle fareområde, jf. bilag 1.

§ 2. Når der i kommuneplanen fastsættes rammer for nye by- og sommerhusområder i landzone, der overføres til byzone eller sommerhusområde, jf. § 11 b, stk. 1, nr. 12, i lov om planlægning, og som i kommuneplanens retningslinjer udpeges som fareområde med hensyn til oversvømmelse fra hav eller vandløb, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 18, i lov om planlægning, skal kommunalbestyrelsen i rammerne fastsætte krav til sikringsniveauer for afværgeforanstaltninger, jf. § 11 b, stk. 1, nr. 15, i lov om planlægning, der som minimum svarer til de farekriterier, der fremgår af bilag 2.

Bilag 1

Metodebeskrivelse for kort over potentielle fareområder, jf. § 1, stk. 1

Anvendte farekriterier

Kilde	Udledningsscenarie	Gentagelsesperiode i slutning af planlægningshorisont	Planlægningshorisont
Havvand	SSP3-7,0, 83 percentil	100 år	2150
Vandløb	RCP8,5 median	100 år	2071-2100
Kysterosion	SSP3-7,0 median	100 år	2125
Terrænnært Grundvand	RCP8,5 median	– *	2071-2100
Nedbør	RCP8,5, median	100 år	2071-2100

**For terrænnært grundvand anvendes ikke en gentagelsesperiode men i stedet kriteriet, at den historiske vinter-grundvandsstand" plus klimafremskrivning (median vinter RCP8.5 2070-2100) er mindre end 1 m under terræn.*

[De tekniske specifikationer er endnu ikke udarbejdet]

Bilag 2

Mindstekrav til sikringsniveauer, jf. bekendtgørelsens § 2

Kilde	Udledningsscenarie	Gentagelsesperiode i slutning af planlægningshorisont	Planlægningshorisont
Havvand	SSP3-7,0, 83 percentil	100 år	2150
Vandløb	RCP8,5 median	100 år	2071-2100

Plan- og
Landdistriktsstyrelsen